

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 9.7.2021
COM(2021) 385 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Zhodnocení a aktualizace doporučení k reformám v oblasti regulace odborných služeb
z roku 2017**

{SWD(2021) 185 final}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Zhodnocení a aktualizace doporučení k reformám v oblasti regulace odborných služeb z roku 2017

I. Regulace odborných služeb: širší souvislosti

V lednu 2017 vydala Komise členským státům doporučení týkající se vnitrostátních reforem regulace odborných služeb¹. Cílem doporučení bylo povzbudit členské státy a pomoci jim při vytváření regulačního prostředí příznivého pro růst, inovace a tvorbu pracovních příležitostí. Pokrok v reformách profesních předpisů v EU je však v posledních letech dosti neuspokojivý. Navzdory potenciálním pozitivním hospodářským dopadům, které by reformy mohly přinést, pouze několik málo členských států podniklo kroky k odstranění nepřiměřené regulace. A i tehdy byly reformy často motivovány pouze řízeními o nesplnění povinnosti. Některé členské státy regulační prostředí pro určitá povolání dokonce zpřísnily. To odpovídá analýze provedené ve výroční zprávě o jednotném trhu pro rok 2021, podle níž je jednotný trh služeb i nadále brzděn neodůvodněnými a zbytečnými překážkami². Čtyři roky po přijetí doporučení a v situaci, kdy ekonomikou EU vážně otřásla pandemie COVID-19, je tedy správný čas pro zhodnocení opatření v oblasti regulace odborných služeb. To je plně v souladu s nedávno přijatým sdělením o „aktualizaci nové průmyslové strategie 2020“³, v němž se zdůrazňuje, že je naléhavě nutné zlepšit jednotný trh služeb jako důležitý nástroj pro konkurenceschopnost a odolnost hospodářství EU. To proto doplňuje opatření plánovaná ve zmíněném sdělení pro lepší fungování jednotného trhu v oblasti služeb. Jak bylo oznámeno v akčním plánu pro prosazování z března 2020, stávající sdělení aktualizuje doporučení pro regulaci odborných služeb z roku 2017⁴.

Ekonomické souvislosti

Nebývalý otřes hospodářství EU způsobený pandemií COVID-19 vyžaduje reakci na všech frontách, aby bylo dosaženo úspěšného hospodářského oživení. Spolu s dalšími opatřeními by efektivní a účinné strukturální reformy v odvětví služeb mohly posílit hospodářskou obnovu a přispět k její udržitelnosti. Služby hrají v hospodářství EU významnou úlohu, a to nejen z hlediska jejich přímého přínosu pro přidanou hodnotu a zaměstnanost, ale také prostřednictvím propojení v rámci hodnotových řetězců a jejich zásadní úlohy v průmyslových ekosystémech. Regulované odborné služby jsou v ekonomice všudypřítomné a jsou součástí mnoha odvětví, jako je stavebnictví, mobilita, zdravotnictví, cestovní ruch, veřejné služby a vzdělávání⁵. Stále více se podílejí na výrobě zboží v kontextu tzv. servitizace

¹Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o doporučeních k reformám v oblasti regulace odborných služeb, COM(2016) 820, spolu s pracovním dokumentem útvarů Komise SWD(2016) 436.

²SWD(2021) 351, výroční zpráva o jednotném trhu za rok 2021, která doprovází COM(2021) 350, „Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy“.

³Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy, COM(2021) 350.

⁴Dlouhodobý akční plán pro lepší provádění a prosazování pravidel jednotného trhu, COM(2020) 94 final.

⁵Viz: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/>.

hospodářství⁶. Dynamické, odolné a dobře fungující trhy se službami tak mohou poskytnout pevný základ pro výkonnost zbytku hospodářství.

Zejména podnikatelské služby⁷, z nichž mnohé jsou regulované odborné služby, přispívají přibližně 13 % k hrubé přidané hodnotě EU a téměř 14 % k zaměstnanosti v EU⁸. Kromě tohoto přímého příspěvku jsou důležitým vstupem pro zbytek hospodářství, a to jak v tuzemsku, tak i přeshraničně⁹. Jelikož jsou tyto služby většinou definovány jako založené na znalostech, významně přispívají k inovacím a výzkumu.

Jak bylo jasně prokázáno během pandemie, digitální inovace hrají zásadní a rostoucí úlohu při poskytování služeb, a proto si zaslouží zvláštní pozornost při práci na účelnosti právních předpisů. Z důkazů vyplývá, že ačkoli digitalizace v odvětví podnikatelských služeb má potenciál transformovat celý obchodní model, od přístupu na trhy s automatizací opakujících se úkolů, pro většinu poskytovatelů služeb v EU to zatím není realitou¹⁰. Vznik nových digitálních služeb tedy vyžaduje přehodnocení stávajících regulačních rámců tak, aby více přispívaly k potřebným inovativním službám.

Empirické důkazy potvrzují, že nadměrná regulace trhu může významně narušit hospodářskou výkonnost. Naproti tomu otevření trhů hospodářské soutěži může posílit produktivitu, inovace a podnikání, což v konečném důsledku vede k lepším hospodářským výsledkům. Nedávná studie například ukazuje, že provádění doporučení Komise k reformám z roku 2017 v pouhých čtyřech odvětvích podnikatelských služeb (právních, účetních, architektonických a inženýrských) by mohlo způsobit růst HDP o více než 14 miliard EUR a mohlo by během tří let vytvořit více než 50 000 pracovních míst ve 12 členských státech EU, což je významný přínos vzhledem k téměř zanedbatelným veřejným nákladům na tyto reformy¹¹. Pozitivní dopady reforem by se projevíly zvýšením produktivity, snížením cenových úrovní a zvýšením konečné spotřeby.

Regulační prostředí

Regulace odborných služeb je sdílenou pravomocí členských států a EU, a proto je pro dosažení regulace plnění svůj účel nutná součinnost. Podle informací, které členské státy poskytly v databázi regulovaných povolání, existuje v EU v současnosti téměř 6 000 regulovaných povolání, přičemž počty se v jednotlivých zemích značně liší¹². Podle průzkumu

⁶Tj. rostoucí nepřímý příspěvek služeb k výrobě zboží buď jako vstupy a činnosti v rámci podniků, nebo jako výstupy spojené se zbožím. Společnost Copenhagen Economics například odhaduje, že 25 až 60 % pracovních míst ve výrobních podnicích souvisí s funkcemi služeb a přibližně 14 milionů pracovních míst ve službách je součástí vývozu zboží z EU (Copenhagen Economics, 2018: Making EU trade in services work for all (Zajistit, aby obchod se službami v EU poskytoval práci všem)). Viz: <https://www.copenhageneconomics.com/publications/publication/making-eu-trade-in-services-work-for-all>.

⁷„Podnikatelské služby“ jsou odvětví, která podporují společnosti s řadou činností, jako jsou právní, účetní nebo inženýrské služby. Zatímco regulované odborné služby se vyskytují v mnoha dalších oblastech hospodářství, většina povolání, na něž se vztahuje toto sdělení, patří do odvětví podnikatelských služeb.

⁸Eurostat, 2017.

⁹Pro ilustraci lze uvést, že přibližně 5 % celkového množství vstupů do stavebnictví v EU pochází z architektonických a inženýrských služeb (Eurostat, 2019).

¹⁰Konsorcium vedené společností Prometeia SpA (2021): The impact of regulatory environment on digital automation in professional services (Dopad regulačního prostředí na digitalizaci odborných služeb). Studie pro Evropskou komisi. Studie se zabývá architektonickými, inženýrskými, právními a účetními službami ve 12 členských státech (BE, HR, FR, DE, IE, IT, NL, PL, PT, RO, ES, SE). Viz: <https://data.europa.eu/doi/10.2873/310173>.

¹¹Tamtéž.

¹²Viz <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/>. Databáze obsahuje informace o regulovaných povoláních, na něž se vztahuje směrnice 2005/36/ES, a ukazuje, že se regulace povolání týká přibližně 600 různých „obecných povolání“. Každé obecné povolání obvykle zahrnuje mnoho dalších konkrétních povolání, což znamená, že počet regulovaných povolání v EU dosahuje téměř 6 000.

provedeního v celé EU je přibližně 22 % evropské pracovní síly, tj. více než 47 milionů občanů, přímo ovlivněno regulací povolání¹³.

Mnohá povolání ve službách jsou skutečně tradičně vysoce regulována. V tržních ekonomikách je regulace odůvodněná, pokud je cílem napravit selhání trhu způsobená například významnými externalitami nebo většími informačními asymetriemi. V ideálním případě by těchto korekcí trhu mělo být dosaženo co nejméně restriktivním způsobem a při minimálních možných nákladech pro účastníky trhu. Regulační omezení však mohou často překračovat nezbytné minimum, například pokud jsou ovlivněna oprávněnými zájmy profesních skupin.

Analýza regulačních omezení hospodářsky významných povolání, na něž se toto sdělení zaměřuje, ukazuje značné překážky vstupu na trh a výkonu těchto povolání a širokou škálu regulačních přístupů přijatých v různých členských státech. Tato omezení zahrnují různé aspekty přístupu k odborným službám a jejich výkonu, od vyhrazených činností a chráněných profesních označení až po požadavky na právní formu, držení účasti nebo pojištění. Kumulativní účinky požadavků na omezení trhů odborných služeb mohou být významné. Nedávná zpráva „Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers“ („Cesta podniků na jednotný trh: praktické obtíže a překážky“) cituje přístup k regulovaným povoláním a jejich výkon jako jedny ze silných a přetrvávajících překážek pro podniky na jednotném trhu¹⁴.

Povolání v centru pozornosti

Stejně jako v doporučeních k reformám z roku 2017 se toto sdělení zaměřuje na několik hospodářsky významných skupin povolání: na architektky, stavební inženýry, účetní, advokáty, patentové zástupce, realitní agenty a průvodce cestovního ruchu. Důraz je na tyto skupiny povolání kladen vzhledem k jejich hospodářskému významu, jejich úloze v oblasti inovací a jejich příspěvků pro životně důležité hospodářské ekosystémy, jakož i vzhledem k potenciálním přínosům reformy regulace v těchto odvětvích. Patří do čtyř klíčových širších odvětví: podnikatelské služby, stavebnictví, nemovitosti a cestovní ruch.

Například *architektonická a inženýrská odvětví* přímo představují 1,4 % celkové zaměstnanosti a 1 % hrubé přidané hodnoty v EU. Ještě větší mají nepřímý přínos z hlediska klíčových vstupů do jiných hospodářských odvětví, jako je stavebnictví. Více než 50 % evropských společností v architektonických a inženýrských odvětvích je považováno za „inovativní podniky“. *Právní a účetní odvětví* společně přispívají 3 % k celkové zaměstnanosti v EU a stejným procentním podílem k celkové hrubé přidané hodnotě EU a rovněž poskytují životně důležité služby ostatním hospodářským odvětvím.

Pokud jde o *průvodce cestovního ruchu*, povolání, které je stále ještě regulováno ve dvou třetinách členských států, cestovní ruch je jednou z hlavních hospodářských činností v EU, jež má dalekosáhlé dopady na zbytek hospodářství a na sociální a kulturní aspekty. *Patentoví zástupci* byli vybráni vzhledem ke své zásadní úloze v oblasti inovací a rozvoje, neboť práva duševního vlastnictví, jako jsou patenty, ochranné známky a průmyslové vzory, jsou v mnoha odvětvích nepostradatelná. *Činnosti v oblasti nemovitostí* tvoří významnou součást hospodářství jako celku a hrají důležitou úlohu ve většině odvětví, což má dopad i na jednotlivé podniky a občany.

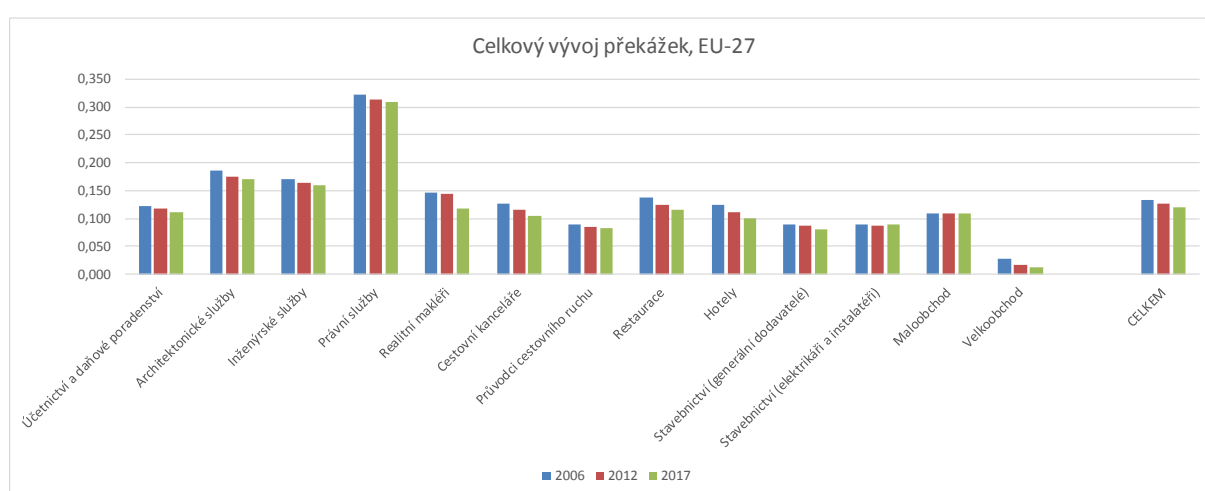
¹³M. Koumenta a M. Pagliero, 2016: Measuring Prevalence and Labour Market Impacts of Occupational Regulation in the EU (Stanovení míry regulace povolání a jejich dopadů na trh práce v EU). Viz: https://ec.europa.eu/growth/content/measuring-prevalence-and-labour-market-impacts-occupational-regulation-eu_en.

¹⁴Pracovní dokument útvarů Komise SWD(2020) 54.

Pokrok v regulačních reformách

Ve svých doporučeních k reformám z roku 2017 navrhla Komise ve vybraných odborných službách, jimž by prospěla regulační zlepšení, konkrétní oblasti regulace¹⁵. Cílem bylo pomoci členským státům lépe se zaměřit na jejich regulační reformy a dosáhnout nejvyšších hospodářských přínosů z reforem a poskytnout jim dodatečnou politickou podporu potřebnou k provádění reforem. Reformy odborných služeb byly rovněž opakovaně zahrnuty do doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru vydaných řadě členských států.

Navzdory zřejmým hospodářským přínosům spojeným se zmírněním regulačních omezení na trhu služeb byl pokrok v široké škále odvětví služeb v posledních letech obecně téměř nulový (Chart 1).

Graf č. 1. Překážky trhu v EU-27, 2006–2017. Regulační restriktivnost se měří na stupnici od 0 do 1. Zdroj: Mapping and Assessment of Legal and Administrative Barriers in the Services Sector (Mapování a posuzování právních a administrativních překážek v odvětví služeb), studie pro Evropskou komisi, viz: <https://data.europa.eu/doi/10.2873/690757>.

Tato situace platí i pro analyzovaná odvětví odborných služeb. Od roku 2017 přijalo reformy za účelem liberalizace odborných služeb pouze několik zemí EU (v mnoha případech v důsledku řízení o nesplnění povinnosti). Celkově reagovaly reformy na doporučení Komise pouze částečně, což vedlo k tomu, že ve většině členských států zůstává značný prostor pro další regulační zlepšení.

Naproti tomu řada členských států nedávno zpřísnila regulaci určitých povolání. Dva členské státy začaly například regulovat povolání realitního agenta, které bylo v těchto zemích dříve neregulované (příčemž v jedné či více zemích probíhá regulační iniciativa). Řada členských států zavedla omezení některých aspektů vstupu právních, architektonických a inženýrských služeb na trh a jejich výkonu (podrobnosti níže).

Ukazatel restriktivnosti regulace odborných služeb

Stejně jako v roce 2017 vychází tato aktualizace doporučení k reformám z důkladného posouzení vnitrostátních regulačních rámců platných pro sedm povolání, na něž se zaměřuje. Kromě podrobné kvalitativní analýzy se celková restriktivnost vnitrostátní regulace odhaduje

¹⁵COM/2016/820.

pomocí složeného ukazatele, který byl vyvinut v roce 2017 za účelem posouzení kumulativní zátěže vyplývající z více regulačních požadavků¹⁶.

Tento ukazatel poskytuje kvantitativní základ pro srovnávání regulačních rámců členských států pro sedm povolání měřením jejich restriktivnosti na stupnici od nuly (nejméně restriktivní) do šesti (nejrestriktivnější). Používá se v zásadě obdobná metodika jako u ukazatelů OECD pro regulaci trhu výrobků pro rok 2018. Typy regulačních požadavků, na něž se ukazatel vztahuje, se od roku 2017 nezměnily, a zahrnují:

- 1) regulační přístup: činnosti vyhrazené držitelům zvláštních kvalifikací, ochrana profesního označení;
- 2) požadavky na kvalifikaci: počet let vzdělávání a odborné přípravy, povinná státní zkouška, povinnosti týkající se nepřetržitého profesního rozvoje atd.;
- 3) ostatní vstupní požadavky: povinné členství nebo registrace v profesní organizaci, omezení počtu udělených licencí, jiné požadavky týkající se povolení atd.;
- 4) požadavky na výkon: omezení forem společností, požadavky týkající se držení účasti a hlasování, omezení společného výkonu povolání, neslučitelné činnosti atd.

V roce 2017 prošla metodika použitá k vytvoření ukazatele restriktivnosti statistickým auditem provedeným Společným výzkumným střediskem Evropské komise, jenž dospěl k závěru, že tento ukazatel je statisticky soudržný a robustní a poskytuje užitečný a účinný nástroj pro koncentraci různých aspektů vnitrostátních předpisů¹⁷. Ukazatel byl rovněž posouzen ve studii pro Evropský parlament, která dospěla k závěru, že „může pomoci prokázat, že restriktivnost regulace odborných služeb má tendenci omezovat řádné fungování trhů, a tudíž snižovat růst v EU“¹⁸. Studie rovněž poukazuje na to, že ačkoli tento ukazatel vychází z metodiky OECD pro regulaci trhu výrobků, uvádí ještě podrobněji celkovou míru restriktivnosti v členských státech EU tím, že do analýzy zahrnuje některé další aspekty.

Výsledky týkající se regulační restriktivnosti jednotlivých členských států pro každé ze sedmi povolání jsou uvedeny níže. Ačkoli tyto výsledky poskytují užitečný obraz celkové regulační restriktivnosti a potenciálu pro regulační zlepšení, neměly by být používány odděleně od kvalitativního posouzení vnitrostátních regulačních rámců. Neměly by být ani vykládány jako úsudek o přiměřenosti nebo vhodnosti regulace. Spíše by měly být výchozím bodem pro další komplexní analýzu, v níž se kvalitativní a kvantitativní přístupy vzájemně doplňují.

II. Analýza podle jednotlivých povolání

Následující oddíly popisují regulace různých analyzovaných odborných služeb. Pojmy a (vnitrostátní) terminologie, jakož i organizace a rozsah činností v povoláních se mezi jednotlivými členskými státy často liší. Analýza k těmto rozdílům přihlíží a zabývá se službami zahrnutými v daném odvětví spíše než vnitrostátními definicemi každého povolání.

Níže uvedené posouzení vychází především z:

- informací, které poskytly členské státy v databázi regulovaných povolání,
- dodatečného přezkumu vnitrostátních právních předpisů ze strany Komise.

¹⁶Metodické podrobnosti viz související pracovní dokument útvarů Komise.

¹⁷JRC (2018): Statistický audit indexu restriktivnosti pro sedm regulovaných povolání. Viz:

<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/jrc-statistical-audit-restrictiveness-index-seven-regulated-professions>

¹⁸Pelkmans J. (2017): The New Restrictiveness Indicator for Professional Services: an Assessment. (Nový ukazatel restriktivnosti pro odborné služby: posouzení). Studie pro Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů Evropského parlamentu. Viz: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/607349/IPOL_STU\(2017\)607349_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/607349/IPOL_STU(2017)607349_EN.pdf).

Analýza přihlíží rovněž ke stížnostem či jiné zpětné vazbě, kterou poskytly zúčastněné strany v souvislosti s omezeními, s nimiž se potýkají. Tyto informace byly ověřeny a při řadě příležitostí projednány s členskými státy.

Každá analýza obsahuje grafické znázornění ukazatele restriktivnosti. Ten je nutno posoudit ve spojení s popisnou analýzou, která je u každého povolání uvedena. Účelem tohoto ukazatele je zachytit relativní intenzitu regulací upravujících každé z povolání v každém členském státě. Neregulační překážky nejsou do ukazatele zahrnuty, jsou však, pokud je to možné a pokud má Komise informace k dispozici, uvedeny v kvalitativním popisu. Doporučení vycházejí většinou z širší kvalitativní analýzy, a proto nemusí bodové hodnocení poskytnuté ukazatelem přesně odpovídat doporučením k reformám.

Na základě těchto doporučení by členské státy měly znovu posoudit a přehodnotit omezení uložená poskytovatelům služeb a regulace upravující vybraná profesní odvětví. Zejména by měly zvážit kumulativní účinek existence několika úrovní regulačních opatření.

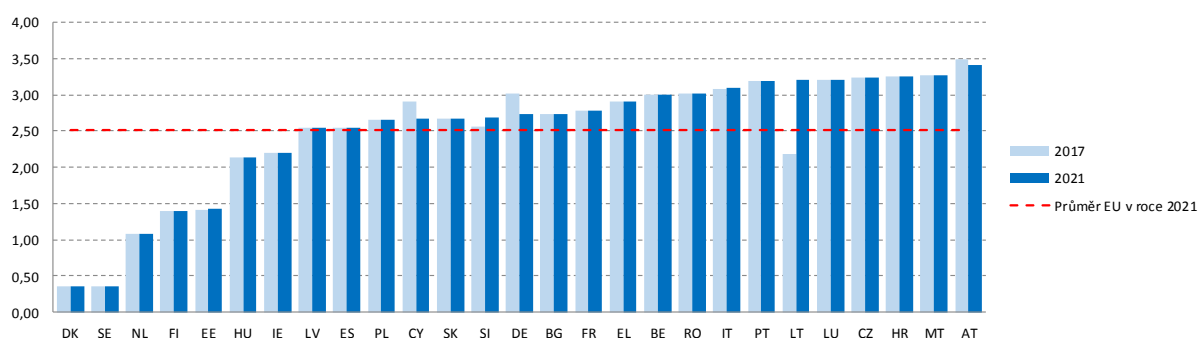
II.1 Architekti

Ačkoli většina členských států EU reguluje povolání architekta takovým způsobem, že splňuje podmínky pro automatické uznávání podle směrnice o odborných kvalifikacích, ve zvoleném přístupu přetrvávají značné rozdíly. Několik zemí přiřazuje architektonické činnosti jednomu regulovanému povolání (např. **Belgie, Bulharsko, Francie, Irsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Rakousko a Řecko**), zatímco jiné zaujímají k regulaci roztržitější přístup (např. **Litva, Lotyšsko, Polsko**) s různými činnostmi vyhrazenými úzce souvisejícím povoláním (např. architektoničtí technologové, zahradní a krajinní architekti, urbanisté, interiéroví architekti) nebo prováděnými specializovanějšími/certifikovanými odborníky (např. architektky s dodatečnými osvědčeními pro konkrétní stavební obory). **Dánsko, Estonsko, Finsko a Švédsko** neregulují povolání v užším slova smyslu, ale regulují konkrétní způsoby výkonu nebo používají jiné formy kontrol způsobilosti, které jsou specifické pro odvětví stavebnictví.

V roce 2017 vydala Komise řadu doporučení týkajících se povolání architekta, zejména pokud jde o široký rozsah vyhrazených činností, dopad držení účasti, omezení forem společnosti a multidisciplinárních činností a dopady roztržitých regulačních systémů / požadavků na vícenásobné osvědčení.

Na základě dostupných informací provedly členské státy od roku 2017 několik reforem, avšak s poměrně omezenými ambicemi. V několika případech vedly reformy k přísnějším regulačním požadavkům.

Graf č. 2. Ukazatel restriktivnosti: Architekti¹⁹

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 2 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání architekta a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti, který vypracovala Komise. Ve srovnání s rokem 2017 byl tento ukazatel mírně revidován, aby lépe zachycoval rozsah činností vyhrazených architektům a existenci dalších systémů certifikace/osvědčování, které podmiňují přístup ke konkrétním činnostem dodatečnými požadavky na povolení.

Požadavky na kvalifikaci architektů byly nedávno v několika členských státech změněny tak, aby odrážely minimální požadavky na odbornou přípravu aktualizované směrnici 2013/55/EU, například na **Kypru**, v **Litvě** a ve **Slovinsku**. **Litva** zavedla rovněž ochranu profesního označení, povinnosti týkající se nepřetržitého profesního rozvoje a povinné členství v profesním subjektu pro atestované architekty²⁰. **Slovinsko** mírně snížilo požadavky na odbornou přípravu, ale zavedlo povinné povinnosti týkající se profesního rozvoje. **Lotyšsko** snížilo požadavky na odbornou praxi pro architekty, kteří podléhají dodatečným certifikačním postupům.

Situace v zemích, které v užším slova smyslu neregulují povolání, ale spíše regulují konkrétní způsoby výkonu nebo používají jiné kontroly způsobilosti specifické pro stavební prostředí (**Dánsko**, **Estonsko**, **Finsko** a **Švédsko**), se příliš nezměnila. Komise nezjistila žádnou smysluplnou změnu právních předpisů od roku 2017, kdy vydala doporučení „neregulujícím“ členským státům tento model přezkoumat, aby se nestal překážkou, a není si vědoma jakýchkoli proběhlých úvah o této otázce. Informace, které má Komise k dispozici, potvrzují počáteční zjištění, že rozdíly mezi oběma modely mohou být méně významné, než by se mohlo jevit, pokud „neregulující“ země používají certifikaci kompetencí architektů, *ad hoc* nebo individuální hodnocení kompetencí za účelem poskytování konkrétních služeb (např. předkládání plánů nebo stavebních povolení). Ve **Finsku** například rozhodují orgány o kvalifikaci vedoucích, stavebních a zvláštních projektantů případ od případu při udělování stavebních povolení. **Švédsko** kromě kontrol stavebních povolení reguluje činnosti některých certifikovaných odborníků (v oblasti požární bezpečnosti, ventilace, přístupu pro osoby se zdravotním postižením, ochrany kultury), koordinátorů staveníšť a technických odborníků. **Estonsko** zahájilo reformu, jejímž cílem je zjednodušit podrobná pravidla pro certifikaci „vedoucích specialistů“²¹, reformy však nepřinesly podstatné změny podmínek přístupu.

¹⁹Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

²⁰Tj. pro architekty podléhající dodatečným certifikačním postupům za účelem provádění konkrétních činností.

²¹V Estonsku se každá společnost, která chce poskytovat služby v odvětvích stavebnictví, projektování, stavebních průzkumů, energetických auditů, dohledu vlastníka, poradenství v oblasti stavebních projektů a budov a vydávání energetických certifikátů, musí zapsat do rejstříku hospodářských činností a jmenovat „vedoucího specialistu“ pro danou konkrétní oblast.

Největší rozdíly mezi členskými státy lze pozorovat u vyhrazených činností. Činnosti architektonické tvorby a plánování, vypracování, předkládání a podepisování dokumentace týkající se technické kontroly a dokumentace o shodě jsou obvykle vyhrazeny kvalifikovaným architektům ve všech zemích, které povolání regulují. Mnoho zemí rovněž vyhrazuje činnosti architektů ve stavebnictví týkající se řízení nákladů a sledování výstavby. Ostatní služby, jako je zahradní a krajinná architektura, urbanismus, územní plánování a návrh interiérů, jsou v různých členských státech EU vyhrazeny architektům v různé míře. Několik zemí vyhrazuje pouze konkrétní služby, např. **Německo** vyhrazuje pouze službu předkládání dokumentů pro žádosti o stavební povolení a **Rakousko** vyhrazuje pouze službu vypracování veřejných listin. Když země takto vyhrazuje určité odborné činnosti, ty bývají obvykle sdíleny se souvisejícími povoláními, zejména se stavebními inženýry nebo příbuznými povoláními, jako jsou zahradní a krajinní architekti, urbanisté, poskytovatelé územního plánování a návrháři interiérů.

Komise konstatuje, že v reakci na doporučení z roku 2017 týkající se širokého rozsahu činností vyhrazených architektům bylo zřejmě provedeno jen velmi málo změn. **Portugalsko** například otevřelo vyhrazenou službu podání žádosti o schválení stavebního projektu, která je nyní otevřena inženýrům, a oznámilo další reformy. Podobně **Chorvatsko** deregulovalo činnost návrhy interiérů a otevřelo ji všem²².

Dalším významným rozdílem mezi členskými státy zjištěným v roce 2017 byla existence „jednotných“ a „roztříštěných“ systémů. Členské státy s jednotným systémem umožňují architektům poskytovat širokou škálu služeb, zatímco v jiných členských státech jsou pravomoci a/nebo odpovědnosti rozděleny mezi různé kategorie odborníků. Komise v tomto sdělení podrobněji zkoumala, zda je toto povolání roztříštěné, a to posouzením případných požadavků na dodatečné systémy certifikace nebo osvědčování pro architekty za účelem poskytování specifických odborných služeb (včetně dodatečných požadavků na odbornou praxi).

Na základě dostupných informací zjistila analýza roztříštěnost povolání architekta v různé míře v několika zemích (např. v **Lotyšsku**, **Litvě** a **Polsku**). V **Lotyšsku** musí žadatel k získání nezávislého práva na výkon povolání kromě obecných požadavků na povinné vzdělání získat osvědčení pro vykonávání nezávislé praxe. Ačkoli **Lotyšsko** v reakci na doporučení z roku 2017 mírně snížilo počet specializací pro stavební specialisty, stále má vysoký počet požadavků na certifikaci²³. Komise zjistila, že **Litva** od roku 2017 zvýšila míru roztříštěnosti tím, že zvýšila počet činností podléhajících dodatečným osvědčením pro architekty pro „konstrukce bez zvláštního významu“. **Polsko** hlásí čtyři typy architektů²⁴ a umožňuje další specializace stavebně technické povahy. Na základě dostupných informací roztříštěnost existuje rovněž, i když v menší míře, na **Slovensku**, v **Rumunsku**, **Chorvatsku**, **Slovinsku**, na **Kypru**, v **Nizozemsku**, a **Portugalsku**.

Ačkoli otevření některých odborných činností jednomu nebo více regulovaným povoláním s méně přísnými regulačními požadavky může též mít pozitivní účinky, jak bylo uvedeno v roce 2017, zůstává důležitým faktorem, který je třeba při regulaci povolání zvážit, roztříštěnost podmínek stanovených pro přístup k různým činnostem, neboť může způsobovat zbytečné nejasnosti a potřebu získat povolení na více úrovních. Komise zejména vyjadřuje politování nad tím, že členské státy podnikly jen omezené kroky ke snížení roztříštěnosti

²²Chorvatsko rovněž zrušilo požadavek na členství v komoře pro správce staveníště. Podle chorvatských orgánů byl rovněž odstraněn požadavek trvalého pobytu.

²³76 certifikovatelných oblastí činností ve stavebnictví, z toho 16 činností v oblasti projektování.

²⁴Architekti s plným povolením; architekti se stavebním povolením s odborností konstrukce a stavba, architekti se stavebním povolením s odborností architektura; techničtí architekti se stavebním povolením s odborností architektura.

v rozsahu činností, na něž se vztahují dodatečné požadavky. Komise rovněž tyto členské státy vyzývá, aby přehodnotily přiměřenost regulace v roztržštěných systémech. Zejména by měly posoudit účinnost systémů při rozdělení odpovědnosti mezi různé kategorie odborníků ve stejné oblasti činnosti a zátěž vyplývající z potřeby získat více osvědčení pro činnosti, které úzce souvisejí.

Komise zjistila, že bylo dosaženo většího pokroku, pokud jde o reformy týkající se požadavků na držení účasti. Nejméně dvě země, **Rakousko** a **Kypr**, snížily v návaznosti na rozsudky Soudního dvora svá omezení držení účasti a formy společností.

Dne 29. července 2019 vydal Evropský soudní dvůr (ESD) rozhodnutí ve věci C-209/18 Komise v. Rakousko týkající se mimo jiných bodů požadavků na inženýry/architektů specializované jako stavební inženýři. ESD shledal, že (bývalý) zákon o inženýrech/architech porušuje evropské právo, mimo jiné stanovením omezujících podmínek pro akcionáře²⁵ a omezením multidisciplinárních činností inženýrů/architektů stavebních inženýrů. V červnu 2019 vstoupil v **Rakousku** v platnost nový zákon, kterým se mění pravidla týkající se právní formy a požadavků na držení účasti. Zatímco dříve byly k zakládání odborných právnických osob oprávněny pouze určité formy společností, nový zákon povoluje všechny právní formy společností. Zákon otevřel rovněž pravidla pro vlastnictví akcií, které mohou vlastnit nejen architektonické/stavební inženýrské firmy nebo fyzické osoby, ale také architektonické/inženýrské společnosti usazené v jiném členském státě EU/EHP nebo ve Švýcarsku.

V doporučeních z roku 2017 bylo **Rakousko** navíc vyzváno, aby revidovalo výlučné oblasti činnosti architektonických společností (poskytování architektonických služeb), jež významně omezují pole působnosti tohoto povolání spolu s jinými povoláními. Ačkoli reformy z roku 2019 toto doporučení nepřejaly, očekává se, že nový zákon bude přijat v první polovině roku 2021, aby zohlednil rozsudek Soudního dvora v této věci²⁶.

Komise rovněž bere na vědomí pokrok, kterého dosáhl **Kypr** při snižování požadavků na držení účasti. Ačkoli dříve bylo držení účasti v architektonických společnostech plně vyhrazeno členům Kyperské vědeckotechnické komory, změny přijaté v roce 2017 v reakci na řízení o nesplnění povinnosti snížily požadavky na nejméně 51 %. Komise naproti tomu vyjadřuje politování nad tím, že **Malta** má stále ještě požadavek na 100% držení účasti, a to i přes doporučení z roku 2017, aby tento požadavek snížila.

Navzdory oznámením ve svém národním akčním plánu na rok 2016 nedosáhlo **Německo** na celostátní úrovni pokroku při harmonizaci svých požadavků na držení účasti / hlasování.

Situace ohledně požadavků na povinné pojištění odpovědnosti při výkonu povolání zůstává od roku 2017 nezměněna.

Sazební pravidla existují v sedmi zemích, většinou ve formě doporučených cen za všechny nebo některé služby (**Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Německo, Polsko a Slovinsko**).

V tomto ohledu bere Komise na vědomí pokrok, jehož Německo dosáhlo při provádění rozsudku Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ve věci C-377/17, Komise v. Německo,

²⁵Podle dřívějšího zákona mohly být členy společnosti architektů/inženýrů pouze fyzické osoby a stavební inženýrské společnosti a pouze fyzické osoby, které jsou členy takové společnosti a vlastní většinu jejích akcií, mohly být jmenovány jednatelem a zástupci společnosti.

²⁶ESD rozhodl, že „Rakouská republika v každém případě nepředložila žádný konkrétní argument dokládající, že by jiná méně omezující opatření, jako je přijetí vnitřních organizačních pravidel pro víceoborovou společnost, která navrhovala Komise ve svých argumentech, nebyla s to zajistit nezávislost, nezávislost a integritu [architekta/inženýra] působícího v takové společnosti.“.

neboť Německo změnilo svá omezení sazeb platná pro architekty a inženýry. Nová pravidla, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2021, zachovala seznam sazebních rozpětí, ale vyjasnila, že tato rozpětí by mohla být použita jako základ pro ceny dohodnuté mezi smluvními stranami a smluvní strany se na základě písemné dohody mohly rozhodnout, že se tímto seznamem nebudou řídit. **Bulharsko** zakazuje poskytování návrhářských služeb za cenu, která je nižší než pořizovací cena.

Devět zemí zachovává mírná omezení reklamy, jež se týkají zákazu reklamy, která je svou povahou srovnávací nebo není v souladu s profesní etikou.

Doporučení

Členské státy s širokým rozsahem vyhrazených činností by měly dopad těchto omezení znovu posoudit.

Belgie, Česko, Francie, Itálie, Německo, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko a Španělsko by měly kromě dalších požadavků zvážit i dopad omezení držení účasti a/nebo formy společnosti.

Rakousko by mělo posoudit přiměřenost omezení, která stanoví pro multidisciplinární činnosti (do přijetí nového zákona v reakci na rozsudek Soudního dvora EU).

Malta musí přezkoumat požadavek, aby 100% účast ve společnosti drželi odborníci.

Členské státy s roztržitým systémem upravujícím povolání nebo požadavky na vícenásobné osvědčení, jako je **Lotyšsko, Litva** nebo **Polsko**, by měly znovu posoudit dopad tohoto systému na volný pohyb odborníků a to, zda jsou potenciální překážky odůvodněné.

Členské státy, které pro neregulovaná povolání stanoví jako povinné odborné osvědčení nebo které využívají jiné formy kontrol a vyvážení, zejména pro poskytování určitých služeb, by měly přezkoumat celkovou soudržnost a praktické dopady tohoto požadavku, aby zabránily tomu, že se stane překážkou přístupu k povolání.

Litva se vyzývá, aby přezkoumala a sdělila konkrétní důvody, proč se domnívá, že osvědčení pro „konstrukce bez zvláštního významu“ jsou nezbytná a přiměřená.

II.2 Stavební inženýři

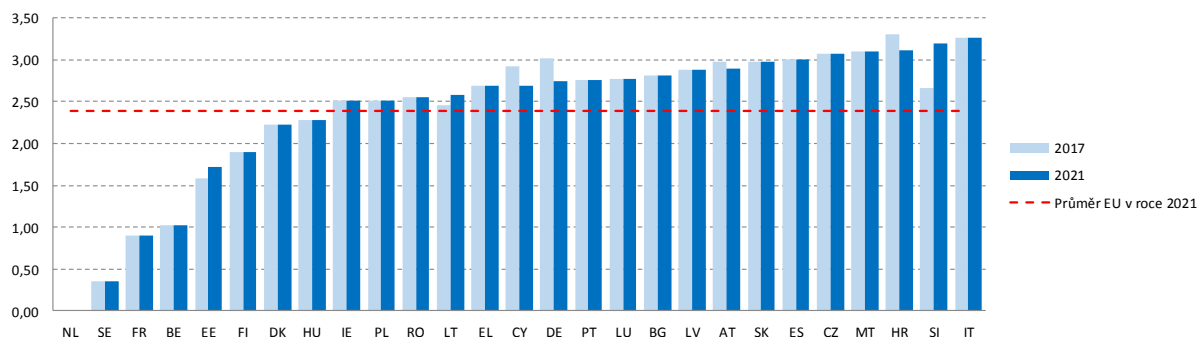
Celková situace v oblasti regulace povolání stavebního inženýra je v roce 2021 zhruba stejná jako v roce 2017. Jak bylo uvedeno v roce 2017, mezi členskými státy existuje mnoho podobností, zejména pokud jde o způsob, jak při regulaci daného povolání sledují stejné obecné zájmy. Regulační přístup se však mezi jednotlivými členskými státy stále liší.

Ačkoli většina členských států považuje regulaci povolání za nezbytnou pro zajištění kvality a bezpečnosti stavebních služeb, členské státy jako **Nizozemsko** nebo **Švédsko** našly jiné způsoby, jak zajistit kvalitu nebo splnit cíle ochrany obecného zájmu, než regulaci povolání v užším slova smyslu.

Rozdíly mezi těmito dvěma přístupy však mohou být méně významné, než by se mohlo jevit, v případě, že země, které povolání v obvyklém smyslu neregulují, například **Finsko** a **Švédsko**, používají certifikaci kompetencí stavebních inženýrů nebo *ad hoc* hodnocení kompetencí nebo zkušeností v jednotlivých případech jako podmínku pro to, aby inženýři poskytovali konkrétní služby (např. předkládání stavebních plánů nebo žádostí o povolení). Z tohoto důvodu Komise v roce 2017 doporučila „neregulujícím“ členským státům tento model přezkoumat s cílem zabránit tomu, aby se stal překážkou pro výkon daných činností.

Komise nezjistila žádnou změnu právních předpisů „neregulujících“ zemí v reakci na toto doporučení a není si vědoma žádných konzultací, které by v této věci proběhly.

Graf č. 3. Ukazatel restriktivnosti: Stavební inženýři²⁷

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 3 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o úroveň restriktivnosti vůči přístupu k povolání stavebního inženýra a jeho výkonu, a to podle nového ukazatele restriktivnosti. Od roku 2017 byl tento ukazatel mírně revidován, aby lépe zachycoval dodatečné systémy certifikace nebo osvědčování, které podmiňují přístup ke konkrétním činnostem dodatečnými požadavky na povolení.

Dalším významným rozdílem mezi členskými státy zjištěným v roce 2017 byla existence „jednotných“ a „roztříštěných“ systémů. Členské státy s jednotným systémem umožňují stavebním inženýrům vykonávat širokou škálu služeb, zatímco v jiných členských státech jsou pravomoci a/nebo odpovědnosti rozděleny mezi různé kategorie inženýrů.

Tento „roztříštěný“ přístup se v různé míře používá v **Česku, Chorvatsku, Itálii, Irsku, Litvě, Lotyšsku, Lucembursku, Maďarsku, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Řecku, Slovinsku, Slovensku a Španělsku**. V Rumunsku například existují čtyři regulovaná povolání v kategorii stavební inženýr a v **Polsku** jich existuje šest.

V roce 2017 doporučila Komise členským státům s roztříštěnými systémy, jimiž se řídí dané povolání, nebo s několika úrovněmi požadavků v závislosti na konkrétní činnosti, jako je **Lotyšsko**, aby posoudily dopady svých systémů na volný pohyb odborníků a to, zda by případné překážky mohly být odůvodněné.

Lotyšsko mělo obzvláště roztříštěný systém s mnoha různými specializacemi a přibližně 80 typy osvědčení požadovaných pro stavební inženýry v řadě služeb. V roce 2017 provedlo **Lotyšsko** reformu, jejímž výsledkem bylo odstranění řady specializací stavebního inženýra (stavební inženýr pro výstavbu, stavební inženýr dopravních staveb, stavební inženýr tepelných a plynových technologií, stavební inženýr vodohospodářských technologií, stavební inženýr hydrotechnických staveb); tyto činnosti nyní spadají do seznamu služeb vyhrazených stavebním inženýrům. Ve stejné době zrušilo Lotyšsko regulační požadavky na stavebního technika, geodeta a hydrografa. Navzdory těmto reformám však v **Lotyšsku** přetrvávají požadavky na vícenásobné osvědčení v tomto odvětví (napočítáno 76).

Po reformě v roce 2017 snížilo **Slovinsko** počet specializací v oblasti stavebního inženýrství z pěti na dvě (certifikovaný inženýr a koordinátor staveníště), ale zavedlo jiné požadavky

²⁷Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

(jako je ochrana profesního označení pro obě povolání a povinný nepřetržitý profesní rozvoj pro certifikované inženýry).

Litva zpřísnila právní předpisy tím, že vyžaduje speciální osvědčení pro „konstrukce bez zvláštního významu“. Tvrdí, že na základě zkušeností z minulosti je to nezbytné pro ochranu cílů veřejného zájmu. **Litva** se zavázala, že sdělí další podrobnosti o konkrétních důvodech, proč se domnívá, že jsou takové požadavky nezbytné a přiměřené.

S ohledem na výše uvedené Komise vyjadřuje politování nad omezenými opatřeními přijatými v této oblasti. Zatímco otevření určitých odborných činností jednomu nebo více regulovaným povoláním s méně přísnými regulačními požadavky může mít rovněž pozitivní účinky, jak bylo uvedeno v roce 2017, kombinace jednotných a roztržštěných systémů může znesnadnit a komplikovat přístup k těmto činnostem a může vytvářet překážky pro volný pohyb stavebních inženýrů. Vystávají rovněž otázky týkající se přiměřenosti regulace v roztržštěných systémech, zejména v případech, kdy řada činností podléhá dodatečným požadavkům. Členské státy by měly zejména posoudit účinnost systémů, které rozdělují odpovědnost mezi různé kategorie odborníků ve stejné oblasti činnosti (např. subjekty odpovědné za návrh, jiné odpovědné za výstavbu a další subjekty, které jsou stále odpovědné za dohled nebo za malé konstrukce oproti významným konstrukcím), a zátěž vyplývající z potřeby získat vícenásobná osvědčení pro služby, které úzce souvisejí.

Rozdíly v organizaci povolání se rovněž odrážejí ve vyhrazených činnostech, jež se v jednotlivých zemích liší. Obecně členské státy vyhrazuje především projektové a stavební služby. V roce 2017 Komise doporučila členským státům, které mají obzvláště široký rozsah vyhrazených činností, jako je **Česko, Itálie, Malta, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko a Španělsko**, aby svůj rozsah znovu zvážily. **Malta** by měla objasnit, které činnosti jsou vyhrazeny pro „*Periti*“. **Španělsko** bylo rovněž vyzváno, aby znovu posoudilo požadavek získat povolení od profesní organizace pro určité projekty / inženýrská díla.

Žádný z těchto členských států však své regulace nerevidoval. **Portugalsko** ještě více omezilo přístup k vyhrazeným činnostem, ačkoli portugalský orgán pro hospodářskou soutěž navrhl omezit rozsah vyhrazených činností při současném zachování standardů kvality a bezpečnosti. **Portugalsko** téměř zcela zrušilo nabytá práva inženýrů, jejichž diplomy jsou uvedeny v příloze VI směrnice 2005/36/ES, na provádění architektonických projektů. Toto omezení vyvolalo přijetí opatření v oblasti prosazování práva ze strany Komise a zůstává nevyřešeno.

Bylo dosaženo většího pokroku, pokud jde o požadavky na držení účasti v povolání inženýra. V roce 2017 Komise **Kypru** a **Maltě** doporučila přezkoumat požadavek, že musí 100 % akcií společnosti vlastnit odborníci. Komise rovněž vyzvala **Rakousko, Německo a Slovensko**, aby posoudily přiměřenost svých požadavků na držení účasti a v případě **Rakouska** omezení multidisciplinárních činností.

Omezení držení účasti, která přesahují požadavek, aby prostou většinu akcií společnosti vlastnili příslušníci daného povolání, byla Evropským soudním dvorem prohlášena za porušení práva EU ve věci C-209/18 týkající se mimo jiné držení účasti a omezení multidisciplinárních činností stavebních inženýrů v **Rakousku**. V návaznosti na rozsudek Soudního dvora změnilo **Rakousko** své právní předpisy tak, aby umožňovaly použití jakékoli právní formy společnosti. Procentní podíl akcií, které musí vlastnit odborníci, je omezen na prostou většinu, zatímco zbývající podíly mohou být nyní vlastněny jakoukoli jinou fyzickou osobou nebo stavebními inženýrskými společnostmi usazenými buď v **Rakousku**, nebo v jiném členském státě. Podle nového zákona, který má být přijat v první polovině roku 2021, se očekává další otevření těchto pravidel, jakož i odstranění omezení multidisciplinárních činností.

Ačkoli byl rozsudek určen **Rakousku**, Soudní dvůr stanovil obecné zásady, které platí i pro ostatní členské státy. Všechny členské státy by proto měly přezkoumat své právní předpisy s ohledem na tento případ.

Rovněž **Kypr** pokročil ve snižování procenta akcií, které musí držet odborníci, jež jsou členy kyperské komory inženýrů, ze 100 % na 51 %.

Na **Maltě** se však situace nezměnila. 100 % akcií společnosti musí být stále v držení odborníků. I v **Itálii** musí počet členů odborníků a jejich účast na akciovém kapitálu tvořit dvoutřetinovou většinu pro rozhodování akcionářů (66,66 %).

V roce 2017 vyžadovalo přibližně 14 členských států členství v profesní organizaci a 16 členských států stanovilo povinnost mít pojištění odpovědnosti při výkonu povolání; v roce 2021 to zůstává stejné.

Od reforem v **Německu** týkajících se pevných poplatků pro architekty a inženýry na základě opatření v oblasti prosazování práva a rozsudku ESD již neexistují povinné sazby. **Bulharsko** zakazuje návrhářské služby za cenu, která je nižší než pořizovací cena. Srovnávací reklama je zakázána na **Kypru**, v **Řecku**, **Itálii** a **Portugalsku**. V roce 2021 zrušilo **Chorvatsko** úplný zákaz reklamy pro inženýry.

Doporučení

Členské státy se širokým rozsahem vyhrazených činností by měly znovu zvážit dopad těchto omezení.

Malta by měla objasnit, které činnosti jsou vyhrazeny pro „*Periti*“.

Španělsko by mělo znovu posoudit požadavek na získání povolení od profesní organizace pro určité projekty/práce.

Malta musí přezkoumat požadavek, aby 100 % akcií společnosti vlastnili odborníci. **Itálie** musí přezkoumat požadavek, že počet členů odborníků a jejich účast na akciovém kapitálu musí tvořit dvoutřetinovou většinu.

Členské státy, které pro neregulovaná povolání stanoví jako povinné odborné osvědčení nebo které využívají jiné kontroly, zejména pro poskytování určitých inženýrských služeb, by měly přezkoumat celkovou soudržnost a praktické dopady tohoto modelu, aby zabránily tomu, že se stane překážkou přístupu k povolání.

Členské státy s roztržštěným systémem povolání nebo ty, které stanovily vícenásobné požadavky v závislosti na konkrétních činnostech, jako je **Lotyšsko**, by měly posoudit dopad jejich systému na volný pohyb odborníků a to, zda jsou potenciální překážky odůvodněné. Měly by rovněž posoudit účinnost a přiměřenost pravidel rozdělení odpovědnosti na různé kategorie odborníků ve stejné oblasti činnosti. **Litva** se vyzývá, aby přezkoumala a sdělila konkrétní důvody, proč se domnívá, že osvědčení pro „konstrukce bez zvláštního významu“ jsou nezbytná a přiměřená.

II.3 Účetní a daňoví poradci

Účetnictví / daňové poradenství poskytuje zvláště rozmanitá skupina povolání, včetně účetních, certifikovaných účetních a daňových poradců, přičemž mezi členskými státy existují výrazné rozdíly, pokud jde o organizaci a regulaci těchto povolání. Jedno či více povolání v tomto odvětví je regulováno v devatenácti členských státech, a to buď:

- vyhrazením činností a ochranou profesního označení (**Belgie, Francie, Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Rumunsko a Slovensko**),
- vyhrazením činností (**Bulharsko, Česko, Maďarsko a Irsko**), nebo
- pouze ochranou profesního označení (**Nizozemsko**).

V devíti členských státech (**Kypr, Dánsko, Estonsko, Finsko, Litva, Lotyšsko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko**) není žádné z povolání v této oblasti přímo regulováno. Ostatní členské státy obvykle odůvodňují regulaci v tomto odvětví úlohou, kterou daňoví poradci / účetní hrají ve všech daňových systémech, pokud jde o poskytování pomoci spotřebitelům, společnostem a daňovým poplatníkům při plnění jejich daňových povinností.

V roce 2017 vydala Komise řadu doporučení vztahujících se na povolání účetních a daňových poradců. Zaměřila se na přístup vyhrazení méně složitých nebo rutinních úkolů pouze vysoce kvalifikovaným odborníkům, např. činnosti mzdového účetnictví nebo vypracování standardních daňových přiznání, jakož i na široký rozsah vyhrazených činností. Komise rovněž naléhavě vyzvala jednotlivé členské státy, aby zrušily požadavky trvalého pobytu a znovu posoudily přiměřenost stanovení požadavků na držení účasti a pravidel neslučitelnosti.

Na základě dostupných informací bylo od roku 2017 přijato pouze několik reforem. Komise vyjadřuje politování nad omezeným využíváním doporučení pro povolání účetních a daňových poradců, přestože reformy mohou mít pozitivní dopad na konkurenceschopnost a otevřenost vůči inovacím.

Digitalizace v odvětví služeb vytvořila příležitosti pro nové inovativní obchodní modely. Služby v oblasti účetnictví a daňového poradenství mají významný potenciál pro využití tohoto vývoje. Nástroje a algoritmy informačních technologií na podporu odborných činností snižují nejen náklady, ale také složitost řady úkolů. Vyhrazení těchto úkolů a obecně méně složitých nebo mechanických úkolů pouze vysoce kvalifikovaným odborníkům by si proto zasluhovalo nové posouzení. Regulační prostředí v celé EU by mělo být přizpůsobeno tak, aby umožňovalo snadné využívání, rozvoj digitálních řešení a vytváření inovativních obchodních modelů zaměřených na uživatele s cílem umožnit spotřebitelům a podnikům těžit ze současného i budoucího vývoje.

Obecně řečeno, reformy, k nimž došlo od roku 2017, byly omezené, pokud jde o jejich ambice, a částečně byly vyvolány povinností provést rozsudky Soudního dvora Evropské unie.

Německo změnilo svá pravidla pro daňové poradce za účelem provedení rozsudku ve věci C-342/14, ale nereagovalo na doporučení týkající se vyhrazených činností a omezení držení účasti.

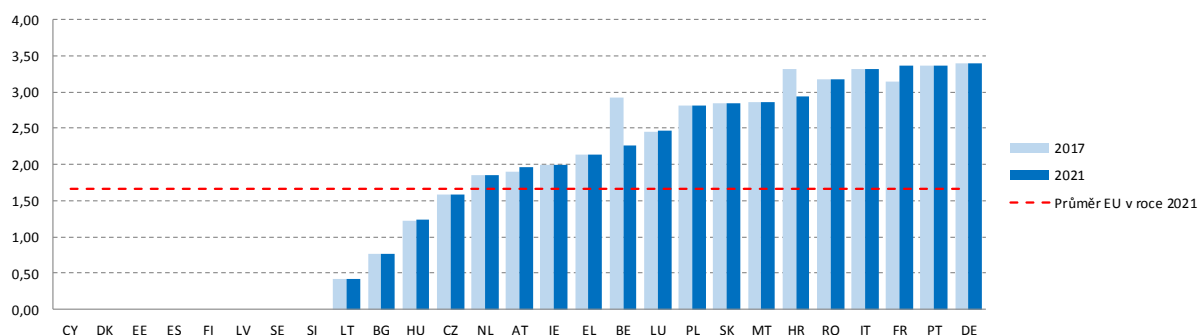
Další pozitivní změnou je, že **Belgie** nahradila předchozí čtyři účetní povolání dvěma novými. Výrazně snížila míru restriktivnosti tím, že odstranila veškeré zbývající požadavky na právní formu a držení účasti u obou povolání. **Belgie** změnila rovněž svá pravidla týkající se neslučitelných činností a společného výkonu účetního povolání za účelem provedení rozsudku ve věci C-384/18. Nová povolání mohou nyní poskytovat multidisciplinární služby, pokud neohrožují nezávislost, nestrannost a profesní tajemství.

Reforma provedená v **Rakousku** v roce 2017 přinesla odborníkům větší prostor pro spolupráci s jinými samostatně výdělečně činnými odborníky na konkrétních úkolech a smlouvách, ale rovněž zavedla novou povinnost nepřetržitého profesního rozvoje.

V **Chorvatsku** byla přijata rozsáhlejší reforma, která zrušila požadavek trvalého pobytu a omezení právní formy, které znemožňovalo daňovým poradcům založit společnost s ručením omezeným. **Chorvatsko** se rozhodlo nerozšiřovat rozsah vyhrazených činností, jak bylo původně plánováno, a nadále neregulovat účetní povolání. Daňoví poradci se nyní mohou také účastnit v multidisciplinární společnosti, která poskytuje i jiné služby než daňové poradenství, za předpokladu, že jsou splněny požadavky na držení účasti, hlasovací práva a správní radu. A konečně Chorvatsko již nezakazuje daňovým poradcům provádět jiné druhy odborných činností.

Francie v roce 2019 rozšířila a upřesnila činnosti, které mohou vykonávat účetní. Odborníci mohou nyní spravovat splácení dluhů a vymáhání dluhů jménem svého klienta a mohou nyní zastupovat své klienty před daňovými orgány a orgány sociálního zabezpečení. Méně složité úkoly, jako je elektronické vedení účetnictví, mohou provádět jiné osoby než účetní (např. zaměstnanci společnosti), pokud jsou potvrzeny účetním *in fine*. Francie rovněž zrušila zákaz provádět obchodní jednání pro účetní, kteří jsou rovněž auditory.

Graf č. 4. Ukazatel restriktivnosti: Účetní / daňoví poradci²⁸

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 4 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání účetního / daňového poradce a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti. Ukazatel nepřihlíží k regulaci povolání auditora, které je ve všech členských státech regulováno podle směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek. Ve srovnání s rokem 2017 byl ukazatel mírně revidován, aby lépe zachycoval rozsah činností vyhrazených účetním/daňovým poradcům a restriktivitu jiných typů požadavků.

Některé členské státy vyhrazuji činnosti v oblasti daňového poradenství i účetnictví (jež jsou často sdíleny s jinými odborníky, například v **Česku**, **Francii**²⁹, **Maďarsku**, **Rakousku** a **Rumunsku**). **Belgie**, **Bulharsko**, **Itálie**, **Irsko**, **Řecko**, **Lucembursko**, **Malta** a **Portugalsko** vyhrazuji pouze účetní činnosti, tj. vedení účetní evidence / sestavování konsolidovaných účetních závěrek, pro účetní povolání. **Chorvatsko**, **Německo**, **Polsko** a **Slovensko** vyhrazuji regulovanému povolání pouze služby daňového poradenství.

Belgie má jedno účetní povolání a **Rumunsko** má vedle povolání daňového poradce dvě účetní povolání. **Itálie**, **Řecko** a **Lucembursko** mají dvě účetní povolání a **Rakousko** má vedle povolání daňového poradce ještě tři různá účetní povolání. Pro některé z těchto členských států není rozlišování mezi vyhrazenými činnostmi jednotlivých povolání a jejich celkovým rozsahem příliš jasné nebo soudržné.

²⁸Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

²⁹Ve Francii je daňové poradenství vyhrazeno advokátům, avšak účetní znalci mohou svým klientům poskytovat daňové poradenství, jedná-li se o doplňkovou činnost spojenou s jejich hlavní účetní činností. Daňové poradenství mohou poskytovat i auditoři a notáři, pokud to souvisí s jejich činností.

Některé členské státy, například **Rakousko, Francie, Německo, Itálie a Portugalsko**, mají zákaz společného výkonu činností a umožňují spolupráci pouze s omezeným počtem povolání, například v právní nebo účetní oblasti.

V **Rakousku** mají daňoví poradci k dispozici pouze omezený počet právních forem. V **Německu** si mohou daňoví poradci zvolit zřízení v jakékoli právní formě, avšak členové správní rady nebo výkonní ředitelé musí být daňovými poradci, advokáty, auditory, přísežnými auditory nebo daňovými zástupci. Nejméně jeden daňový poradce, který je členem představenstva, výkonným ředitelem nebo osobně odpovědným partnerem, musí mít svoji provozovnu k výkonu povolání v ústředí společnosti nebo v jeho okolí. V **Chorvatsku a Lucembursku** musí být většina ředitelů nebo správní rady odborníky. Ve **Francii** musí být alespoň jeden člen povolání, který působí ve víceoborové společnosti jako společník nebo zaměstnanec, členem představenstva nebo dozorčí rady. V **Polsku** musí být většina členů představenstva daňovými poradci, a pokud se správní rada skládá nejvýše ze dvou osob, musí být jedna z nich daňový poradce.

Belgie, Francie, Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko a Slovensko vyžadují, aby alespoň 50 % účasti a/nebo hlasovacích práv drželi odborníci. V **Rakousku** nemají u povolání daňového poradce odborníci z jiných členských států povoleno vlastnit více než 25 % akcií a hlasovacích práv.

Doporučení

Všechny členské státy regulující povolání v tomto odvětví by měly znovu zvážit vyhrazení méně složitých úkolů, jako jsou činnosti mzdového účetnictví nebo vypracování standardních daňových přiznání, vysoce kvalifikovaným odborníkům, zejména s ohledem na vývoj digitalizace v tomto odvětví.

Itálie, Řecko, a Rumunsko by měly vyjasnit rozsah vyhrazených činností a posoudit soudržnost vyhrazených činností a rozložení mezi několik regulovaných povolání v daném odvětví.

Francie, Chorvatsko, Lucembursko, Německo a Polsko by měly přezkoumat svá omezení týkající se složení správních rad a/nebo výkonných ředitelů.

Belgie, Francie, Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko a Slovensko by měly posoudit přiměřenost požadavků na držení účasti a/nebo hlasovací práva.

Rakousko by mělo přezkoumat omezení držení účasti a hlasovacích práv pro odborníky z jiných členských států.

Rakousko by mělo přezkoumat svá omezení právních forem, které mají daňoví poradci k dispozici.

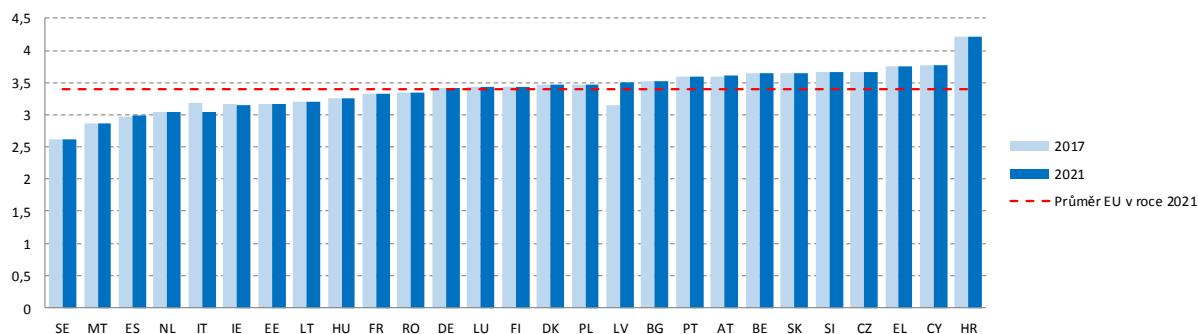
Francie, Itálie, Německo, Portugalsko a Rakousko by měly posoudit přiměřenost svých omezení společného výkonu činností.

II.4 Advokáti

Vnitrostátní přístupy k regulaci povolání advokáta jsou v členských státech poměrně jednotné v tom smyslu, že všechny členské státy regulují toto povolání vyhrazením činností a ochranou

profesního označení³⁰. Na úrovni EU usnadňují mobilitu advokátů v celé EU směrnice 98/5/ES a 77/249/EHS.

Graf č. 5. Ukazatel restriktivnosti: Advokáti³¹

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 5 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání advokáta a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti. Ve srovnání s rokem 2017 byl ukazatel mírně revidován, aby lépe zachycoval rozsah činností vyhrazených advokátům, jakož i restriktivnost jiných typů požadavků.

V roce 2017 vydala Komise řadu doporučení týkajících se povolání advokáta. Vyzvala členské státy, aby přezkoumaly rozsah činností vyhrazených advokátům a posoudily kumulativní účinky požadavků týkajících se právní formy, držení účasti a osobních společností pro advokáty. Kromě toho Komise naléhavě vyzvala členské státy, aby odstranily zbývající požadavky na státní příslušnost nebo trvalý pobyt.

Na základě dostupných informací bylo od doporučení k reformám z roku 2017 přijato pouze několik reforem. Dosud nebyla přijata žádná reforma týkající se rozsahu činností vyhrazených advokátům v souvislosti s rozvojem digitální ekonomiky a vznikem nových poskytovatelů s nástupem právních technologií. Pokud však jde o právní formy, které mají advokáti a advokátní kanceláře k dispozici, některé členské státy rozšířily rozsah stávajících možností. **Rakousko** přijalo v roce 2020 reformu, jejímž cílem je povolit advokátům a advokátním kancelářím všechny právní formy s výjimkou akciových společností. Od roku 2017 povoluje **Itálie** advokátům zakládat víceoborové osobní společnosti a povoluje neadvokátům držení účasti v advokátní kanceláři za předpokladu, že 66 % akcií drží advokáti. **Irsko** oddělilo regulační orgán advokátů od zastupujícího orgánu a povolilo, aby osobní společnosti advokátů fungovaly jako osobní společnosti s ručením omezeným.

Jiné členské státy přijaly nebo právě přijímají reformy v návaznosti na opatření v oblasti prosazování práva:

- **Slovinsko** zrušilo svůj požadavek státní příslušnosti pro advokáty z EU kvalifikované ve Slovinsku,
- **Kypr** zrušil požadavek trvalého pobytu pro advokáty z EU,
- **Itálie** v současné době ruší povinnost advokátů přijmout nejméně pět případů ročně,

³⁰Na základě podobností při regulaci povolání, zejména ochranou profesního označení, mají advokáti prospěch ze dvou zvláštních směrnic, jedna dává možnost poskytovat služby dočasně nebo příležitostně pod profesním označením domovské země (směrnice 77/249/EHS) a druhá poskytuje možnost trvalého výkonu povolání v jiném členském státě pod profesním označením domovské země (směrnice 98/5/ES). Ačkoli tyto dvě směrnice neupřesňují činnosti, které jsou pro toto povolání vyhrazeny obecně, odkazují na „činnosti advokátů“, například činnosti týkající se zastupování klienta v soudním řízení nebo u orgánů veřejné moci, jakož i právní poradenství.

³¹Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

- **Řecko** změnilo své právní předpisy s cílem uznat odbornou přípravu a zkušenosti získané v jiném členském státě za účelem přístupu k odbornému výcviku pro právníká povolání,
- **Francie** přijala v roce 2021 nařízení umožňující právníkům Nejvyššího soudu z jiných členských států vykonávajícím svou činnost pod svým profesním označením domovské země přístup k těmto činnostem ve Francii,
- **Chorvatsko** v současné době přijímá reformu týkající se podmínek platných pro zahraniční advokáty a advokátní kanceláře,
- **Španělsko** v současné době přijímá reformu týkající se *procuradores*, která by zrušila pevné sazby, umožnila multidisciplinární partnerství mezi advokáty a *procuradores* a vytvořila jednotnou cestu ke vzdělání pro advokáty a *procuradores*.

Pravidla týkající se přístupu k povolání advokáta a jeho výkonu patří k nejpřísnějším v odvětví podnikatelských služeb. Pokud jde o kvalifikaci, vyžaduje se ve všech členských státech vysokoškolské vzdělání s diplomem v oboru práva, po němž následuje povinný odborný výcvik nebo dodatečné odborné kvalifikace a advokátní zkouška. Minimální celková doba vzdělávání a odborné přípravy pro přístup k povolání se pohybuje mezi pěti a půl lety (např. **Francie, Portugalsko, Řecko a Španělsko**) a devíti lety (např. **Finsko a Slovinsko**). Nepřetržitý profesní rozvoj je ve většině členských států povinný, s výjimkou **Česka, Maltý, Řecka, Slovenska a Španělska**, kde je dobrovolný.

Všechny členské státy vyhražují pro advokáty činnosti související se zastupováním klientů u justičních orgánů, ačkoli některé umožňují, aby tato činnost byla sdílena s jinými právníckými profesemi. Na **Maltě** mohou jak „*advocates*“, tak „*legal procurators*“ zastupovat klienty před nižšími soudy. **Španělsko** sdílí zastoupení před soudem mezi *abogados* (obhajoba klienta) a *procuradores* (technické zastupování a oznamování dokumentů soudům). V **Polsku** mohou jak právní zástupci (právní poradci), tak advokáti zastupovat klienty před soudy³². V **Irsku** zastupují klienta u soudů nižšího stupně „*solicitors*“, zatímco „*barristers*“ radí „*solicitors*“ a mohou podávat žaloby u všech soudů³³.

Některé členské státy ukládají další požadavky na odbornou kvalifikaci, aby bylo možno vykonávat svou činnost u nejvyšších soudů (**Belgie, Bulharsko, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko, a Řecko**). Kromě toho některé z těchto zemí (např. **Belgie, Francie a Německo**) zavedly množstevní omezení počtu kanceláří, které jsou k dispozici pro výkon činnosti u nejvyšších soudů. **Francie** od roku 2017 postupně zvyšuje počet dostupných kanceláří a v roce 2021 přijala nařízení, které za určitých podmínek umožňuje přístup k těmto činnostem advokátům z jiných členských států vykonávajícím svou činnost pod svým profesním označením domovské země.

V mnoha členských státech se noví poskytovatelé usadili a poskytují právní služby využívající algoritmy a řešení strojového učení. Tento vývoj je předmětem intenzivních diskusí a vyvolal soudní řízení ohledně obtíží při určování toho, co představuje právní poradenství v oblastech, jako je poskytování on-line právních konzultací, vymáhání dluhů a automatizované vypracovávání právních dokumentů. Tento vývoj zároveň vyvolal požadavek právníckého povolání přizpůsobit regulační rámec tak, aby usnadňoval přijímání takových právních technických řešení. V **Německu** mají vládní návrhy za cíl podporovat na trhu uživatelsky vstřícné právní služby tím, že otevrou určité právní služby provozovatelům právních technologií a současně zajistí rovné podmínky pro advokáty a poskytovatele služeb vymáhání dluhů.

³²V pracovním poměru mohou pracovat pouze právní zástupci/poradci (*attorneys-at-law*); advokáti (obhájci) nemohou.

³³Klient si nemůže přímo najmout obhájce (*barrister*); to musí být provedeno prostřednictvím právního zástupce (*solicitor*).

Většina členských států ukládá přísná pravidla neslučitelnosti a multidisciplinární omezení³⁴. Všechny členské státy mají v tomto ohledu buď obecné pravidlo s cílem předcházet střetu zájmů, nebo podrobná pravidla neslučitelnosti, která zakazují výkon určitých činností, jako je obchod nebo závislá pracovní činnost, s výjimkou činností, jež jsou výslovně povoleny (např. výuka nebo výzkum). Omezení týkající se multidisciplinárních činností sahají od úplného zákazu (např. v **Česku, Litvě a Lotyšsku**) po povolení určitých multidisciplinárních činností s omezeným počtem povolání (**Francie, Německo a Nizozemsko**). V **Estonsku** se mohou advokáti podílet na řízení společnosti, je-li tato účast slučitelná s odbornou činností advokáta („advokaat“) a neohrožuje jeho nezávislost. Ve **Francii** mohou odborníci zakládat „société pluriprofessionnelle d'exercice“ sdružující různé právní a účetní povolání. V **Belgii** mohou advokáti organizovat určité formy spolupráce s omezeným okruhem jiných povolání, ale nemohou tak činit ve formě společnosti s ručením omezeným.

Pokud jde o povolené právní formy pro advokáty, mnoho členských států umožňuje širokou škálu právních forem, ale vylučuje určité formy (např. veřejnoprávní akciovou společnost v **Rakousku**, obchodní společnosti ve **Francii** nebo omezení, že akcie nelze obchodovat na burze v **Belgii**). Běžná partnerství jsou obvykle přípustná a v mnoha členských státech mohou být odborné služby poskytovány rovněž ve formě profesionální společnosti. Řada zemí také umožňuje, aby advokáti využívali formu společnosti s ručením omezením, například **Belgie, Finsko, Francie, Kypr, Německo a Rakousko**. **Irsko** zavedlo v listopadu 2019 regulace s cílem umožnit zakládání osobních společností právních zástupců (*solicitor*) jako osobních společností s ručením omezeným. Po reformě v roce 2020 rozšířilo **Rakousko** škálu právních forem, které mají advokátní kanceláře k dispozici, s výjimkou akciových společností. Ve většině členských států však není možné zakládat společnosti s ručením omezeným pro advokáty.

Možnost založit advokátní kancelář na základě zvláštní právní formy je úzce spjata s požadavky na držení účasti a hlasovací práva. Velká většina členských států vyžaduje, aby veškerou účast drželi advokáti. V některých členských státech existují rovněž omezení, pokud jde o počet advokátních kancelářů, v nichž může být advokát akcionářem, tj. v **Estonsku** nebo **Maďarsku**, může být advokát akcionářem pouze jedné společnosti advokátů. Jen málo členských států povoluje účast neprávnicků v právnických společnostech. Ve **Španělsku** je možné vlastnictví společností osobami, které nejsou advokáty (až 49 %³⁵), stejně je tomu ve **Francii**, ale pouze u právnických a účetních povolání, v **Itálii** (až 34 %), v **Polsku** (ale pouze u právnických povolání) a v **Nizozemsku** (ale pouze pro notáře/patentové zástupce a daňové poradce). V **Německu** musejí advokáti vlastnit ve společnosti více než 50 % akcií a pouze jiní příslušníci právnických nebo účetních povolání mohou být pouze podílníky. V **Dánsku** a **Švédsku** může být nejvýše 10 % akcií vlastněno osobami, které nejsou advokáty. Žádný členský stát nepovoluje čistě finanční účast. V **Německu** reformní návrh z ledna 2021 navrhuje upustit od požadavků na většinu členů správní rady právnických společností³⁶, umožnit společnosti s ručením omezeným o jedné osobě a povolit všem svobodným povoláním založit společnost společně s advokáty a být podílníky.

V naprosté většině členských států mohou advokáti propagovat své služby za předpokladu, že komunikace je v souladu s profesní etikou. V **Bulharsku, Chorvatsku, na Maltě, v Polsku a Slovinsku** však advokáti stále podléhají úplnému zákazu, což je v rozporu s článkem 24 směrnice 2006/123/ES.

³⁴Viz věc Wouters, C-309/99.

³⁵Není-li toto povolání považováno za neslučitelné s povoláním advokáta.

³⁶S výjimkou společností, které chtějí mít titul „Rechtsanwaltsgesellschaft“.

Ve velké většině členských států se zdá, že svobodná dohoda o výši odměny mezi advokátem a klientem je normou. V **Bulharsku, Chorvatsku, na Kypru, v Polsku a Řecku** se však advokáti musí řídit pevnými nebo minimálními sazbami. **Chorvatsko** v současné době zavádí možnost odchýlit se od těchto pevných minimálních odměn písemnou dohodou mezi klientem a advokátem. Probíhající legislativní změna ve **Španělsku** odstraní minimální sazby pro *procuradores*.

Doporučení

Všechny členské státy, které vyhradí poskytování právního poradenství výhradně advokátům, by měly zajistit, aby se právní služby mohly rozvíjet a inovovat s rozvojem digitálních řešení, aniž by jim bránil příliš široký rozsah vyhrazených činností. **Bulharsko** by mělo zachovat otevřený režim pro právní služby.

Všechny členské státy by měly posoudit požadavky na právní formu a držení účasti, pravidla neslučitelnosti a multidisciplinární omezení, zejména s ohledem na potřebu inovací a zavádění digitálních řešení a vznikajících obchodních modelů. **Irsko** by mělo přijmout všechna prováděcí opatření podle zákona o regulaci právních služeb z roku 2015, aby advokáti mohli poskytovat multidisciplinární služby.

Belgie a Německo by měly zajistit větší transparentnost a přezkoumat přiměřenost pravidel přístupu v případě advokátů, kteří chtějí působit u vrchních soudů, a zejména objasnit pravidla vztahující se na advokáty EU. **Německo** by mělo přezkoumat potřebu zachovat omezení minimální věkové hranice pro výkon praxe u Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*), vyhodnotit ji oproti opatřením, jako je například odborná praxe, která se k dosažení sledovaných cílů jeví jako vhodnější.

Bulharsko, Chorvatsko, Malta, Polsko a Slovinsko musí zrušit všechny úplné zákazy obchodních sdělení pro advokáty.

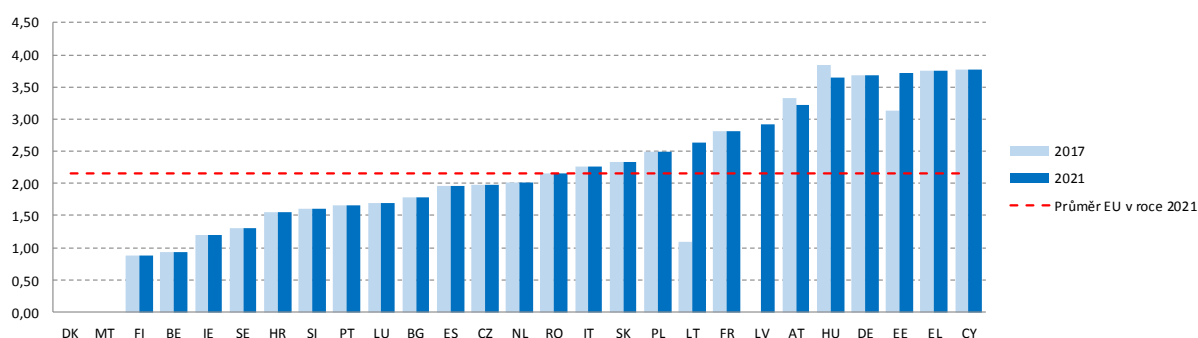
II.5 Patentoví/známkoví zástupci

Povolání patentového/známkového zástupce³⁷ je regulováno ve všech členských státech kromě dvou, tj. pouze **Dánsko** a **Malta** tuto podnikatelskou službu neregulují³⁸.

³⁷V řadě členských států se patentoví zástupci nazývají patentovými advokáty (např. v AT a DE „*Patentanwälte*“).

³⁸Zmínit je třeba i existenci kvalifikace evropského patentového zástupce podle Evropské patentové úmluvy, kterou podepsaly všechny členské státy EU. Tato kvalifikace umožňuje odborníkovi používat zmíněný titul při zastupování u Evropského patentového úřadu. Tato kvalifikace však neumožňuje výkon povolání patentového zástupce v zemích, které sice úmluvu podepsaly, toto povolání však regulují.

Graf č. 6. Ukazatel restriktivnosti: Patentoví/známkoví zástupci³⁹

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 6 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání patentového/známkového zástupce a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti. Ve srovnání s rokem 2017 byl ukazatel mírně revidován s cílem lépe zachytit rozsah činností vyhrazených patentovým zástupcům, jakož i restriktivnost jiných typů požadavků.

I když potřeba odborných znalostí pro často velmi složité právní předpisy v oblasti duševního vlastnictví a technické aspekty inovací, jakož i přání chránit klienty (např. držitele práv) před nesprávným vyřizováním postupů mohou být platnými důvody pro regulaci povolání, pravidla pro přístup k povolání a jeho výkon musí být přiměřená. Komise proto v roce 2017 vydala řadu doporučení týkajících se povolání patentových/známkových zástupců, která se zaměřila na rozsah vyhrazených činností; několik úrovní regulačních opatření, jako je požadavek na několik let odborné praxe nebo odborného výcviku navíc k základním požadavkům na odbornou přípravu; požadavky na držení účasti a omezení společného výkonu; jakož i omezení vztahující se na přeshraniční situace.

Kromě toho Evropský soudní dvůr (ESD) ve věci týkající se pravidel pro patentové zástupce v **Rakousku** konstatoval, že požadavek na sídlo, jakož i pravidla týkající se držení účasti a multidisciplinární pravidla porušují články 14, 15 a 25 směrnice o službách⁴⁰.

Na základě dostupných informací byly od vydání doporučení z roku 2017 reformy v různé míře přijaty v **Belgii, Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Německu, Polsku, Rakousku a v Řecku**.

Mezi pozitivní změny patří i to, že **Rakousko** provedlo v roce 2019 reformu s přihlédnutím k některým doporučením, jako je například otevření požadavků na vzdělání a mírné zkrácení požadované předchozí odborné praxe. Zmírnilo rovněž pravidla týkající se držení účasti, zrušilo pravidla týkající se hlasovacích práv a zrušila některá omezení společného výkonu. V květnu 2021 přijalo Rakousko další změny za účelem dosažení souladu s výše uvedeným rozsudkem Soudního dvora.

Maďarsko rovněž nedávno liberalizovalo pravidla týkající se omezení, u nichž Komise doporučila provést posouzení přiměřenosti. Ačkoli v profesionálních společnostech museli 75% účast vlastnit patentoví zástupci, Maďarsko tento požadavek omezilo na „více než 50% účast“. V případě kanceláří patentového zástupce snížilo požadavek na 100% držení účasti na požadavek, aby pouze jedna z fyzických osob, která může být členem, byla patentovým zástupcem a vedla kancelář. V obou případech musí patentoví zástupci stále držet dvě třetiny hlasů. Maďarsko změnilo pravidla upravující schopnost poskytovat multidisciplinární služby tím, že zmírnilo zákaz poskytování jiných služeb.

³⁹Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

⁴⁰Rozsudek ESD ze dne 29. července 2019 ve věci C-209/18, Komise v. Rakousko.

Polsko změnilo pravidla týkající se sazeb v návaznosti na řízení o nesplnění povinnosti zahájené Komisí a zrušilo minimální sazby.

A konečně, v návaznosti na opatření Komise v oblasti prosazování práva provedlo **Německo** směrnici 2013/55/EU, aby bylo povolání patentového zástupce v souladu s právem EU.

Řada zemí se rozhodla zavést nová pravidla, včetně **Lotyšska** a **Řecka**, jež zavedly povolání patentového zástupce. Ačkoli toto povolání bylo v **Lotyšsku** dříve neregulované, podávání patentů a ochranných známek v **Řecku** bylo před reformou vyhrazeno advokátům, kteří měli rovněž výlučné právo poskytovat právní poradenství, a to i v otázkách týkajících se patentů a známkového práva. Vyhrazené činnosti jsou tedy nyní rozděleny mezi advokáty a nově vytvořené povolání patentových zástupců.

Nový zákon zavedl v **Belgii** dodatečné požadavky, jako je ochrana profesního označení, povinné členství spojené s členskými příspěvky, povinné pojištění a povinnosti nepřetržitého profesního rozvoje. Přestože části tohoto nového zákona vstoupily v platnost dne 2. prosince 2020, ustanovení upravující dodatečné požadavky ještě nejsou v platnosti, neboť vyžadují přijetí královského dekretu.

Estonsko rovněž přidalo nové požadavky s vyššími požadavky na vzdělání, nové povinné členství v komoře s povinnostmi nepřetržitého profesního rozvoje a ochranou profesního označení pro členy komory. Požadavky na získání poměrně dlouhé čtyřleté odborné praxe zůstaly nezměněny.

Litva sice revidovala své kvalifikační požadavky na patentové správce („*patentinis patiketinis*“) a snížila požadavek na předchozí odbornou praxi, současně však zavedla ochranu profesního označení, povinné členství v profesní organizaci, povinnost nepřetržitého profesního rozvoje a povinné pojištění odpovědnosti při výkonu povolání.

Rozsah vyhrazených činností se v jednotlivých členských státech liší, přičemž některé členské státy si zachovávají poměrně široký rozsah. To platí zejména pro **Estonsko**, **Maďarsko** a **Rakousko**. Výhrady se týkají poradenství a zastupování před patentovým úřadem nebo jinými správními orgány, vypracovávání právních dokumentů a zastupování klientů před soudy ve věcech duševního vlastnictví (i když tyto služby mohou v **Rakousku** poskytovat jak advokáti, tak notáři). V **Estonsku** mají patentoví zástupci rovněž pravomoc ověřovat překlady a kopie dokumentů týkajících se průmyslového vlastnictví, které mají být předloženy orgánům (sdílenou s notáři a soudními překladateli).

Na **Kypru**, který nemá samostatné povolání patentového zástupce, jsou tyto služby vyhrazeny výlučně advokátům.

Předchozí odborná praxe je vyžadována v mnoha členských státech, ale délka se pohybuje od dvou let (**Bulharsko**) až po šest a půl roku (**Rakousko**). V některých členských státech se vyžaduje odborný výcvik pod dohledem patentového zástupce (**Belgie**, **Irsko**, **Itálie**, **Lucembursko**, **Maďarsko**, **Německo**, **Nizozemsko** a **Polsko**). Celková doba požadovaného vzdělání se pohybuje mezi třemi roky v **Portugalsku** (kde se rovněž nevyžaduje žádný odborný výcvik ani předchozí praxe) a sedmi lety v **Německu** (kde se navíc vyžaduje tříletý odborný výcvik). Několik let odborné praxe a výcviku je nutno vyhodnotit na základě skutečnosti, že službu mohou poskytovat rovněž například advokáti, aniž by se museli specializovat na právo duševního vlastnictví.

Několik členských států stanoví požadavky na držení účasti. **Kypr** požaduje, aby 100 % společníků v advokátní kanceláři byli advokáti, což má dopad i na služby patentových zástupců. **Německo** a **Polsko** požadují, aby odborníci drželi nejméně 50% účast.

Maďarsko zachovává (i když mírně přezkoumávalo) zákaz výkonu povolání patentového zástupce s jinými povoláními, zatímco **Estonsko** a **Německo** omezují společný výkon pouze na právnícká nebo účetní povolání.

Slovensko stále požaduje, aby držitelé diplomů z jiných členských států před tím, než budou moci vykonávat toto povolání na Slovensku, podstoupili postup akademického uznávání namísto uznávání svých odborných kvalifikací. Slovenské právní předpisy stanoví postup akademického uznávání pro přístup zahraničních držitelů diplomů k neregulovaným povoláním.

Doporučení

Slovensko by mělo zajistit, aby postup uznávání, jenž se vztahuje na držitele zahraničních diplomů, kteří žádají o přístup k povolání asistenta patentového zástupce, byl v souladu s ustanoveními SFEU o volném pohybu pracovníků a zákazu diskriminace a s příslušnou judikaturou.

Německo by mělo znovu zvážit potřebu několika úrovní kvalifikačních požadavků požadujících například vedle základní odborné přípravy několik let odborné praxe nebo odborného výcviku a mělo by se snažit nabídnout alternativní způsoby získání kvalifikace.

Rakousko, Estonsko a Lotyšsko by měly znovu posoudit podmínku předchozí odborné praxe jakožto požadavek pro přístup k povolání patentového/známkového zástupce.

Rakousko, Estonsko a Maďarsko by měly posoudit rozsah vyhrazených činností pro patentové/známkové zástupce.

Kypr by měl posoudit přiměřenost opatření spočívajících ve vyhrazení činností v souvislosti s průmyslovým vlastnictvím výlučně pro advokáty.

Estonsko, Německo a Maďarsko by měly posoudit přiměřenost omezení společného výkonu povolání patentového/známkového zástupce s ostatními povoláními.

Německo a Polsko by měly posoudit přiměřenost požadavků na držení účasti.

II.6 Realitní agenti

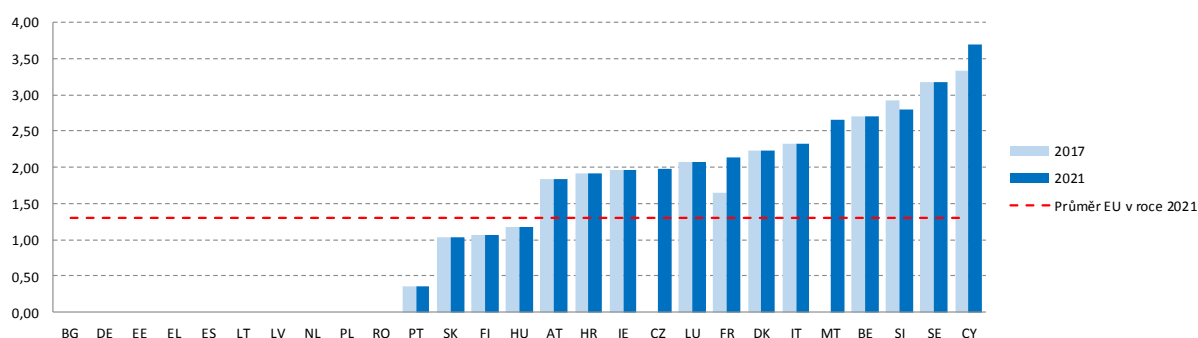
S možnou výjimkou severských zemí jsou povaha a složitost úkolů⁴¹, které obvykle vykonávají realitní agenti v zemích EU, velmi podobné. Zaměřují se na zprostředkování mezi kupujícími a prodávajícími nemovitostí, včetně poskytování (právního) poradenství o některých aspektech transakce. Navzdory těmto podobnostem zaujaly země EU velmi odlišné přístupy k tomu, zda a jak regulovat povolání realitních agentů.

V roce 2017 považovalo za nezbytné regulovat přístup k povolání pouze 14 členských států⁴². Neregulující země používají jiné prostředky na ochranu zájmů spotřebitelů, jako jsou obecné právní předpisy o ochraně spotřebitele, občanské a trestní právo. Kromě toho v některých zemích (**Německo, Estonsko, Litva, Nizozemsko a Polsko**) slouží jako alternativa k regulaci samoregulace a dobrovolné certifikační systémy.

⁴¹V těchto zemích obvykle neexistuje žádný povinný zásah notáře nebo advokáta do procesu převodu a realitní agenti se mohou angažovat během celého procesu převodu, a to i ve fázi převodu nemovitosti a platby.

⁴²Ve Španělsku je činnost realitních agentů do určité míry regulována na regionální úrovni.

Graf č. 7. Ukazatel restriktivnosti: Realitní agenti⁴³

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 7 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání realitního agenta a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti. Ve srovnání s rokem 2017 byl ukazatel mírně revidován s cílem lépe zachytit rozsah činností vyhrazených realitním agentům, jakož i restriktivnost jiných typů požadavků.

Velké rozdíly v míře restriktivnosti mezi členskými státy vedly Evropskou komisi k tomu, že zpochybnila oprávněnost a přiměřenost některých z nejrestriktivnějších přístupů. V roce 2017 vydala Komise řadu doporučení týkajících se povolání realitních agentů, přičemž se zaměřila zejména na výlučně vyhrazené činnosti, délku povinných kvalifikačních požadavků, neexistenci alternativních způsobů přístupu k povolání, omezení účasti a hlasovacích práv, pravidla neslučitelnosti, regionální regulaci a potřebu akademického uznávání diplomů.

Opatření přijatá v návaznosti na tato doporučení byla bohužel velmi omezená a většina členských států nevyvinula žádné skutečné úsilí o přehodnocení přiměřenosti požadavků. Některé členské státy se naopak rozhodly regulaci zpřísnit.

Dva členské státy, **Malta** a **Česko**, nedávno začaly regulovat přístup k tomuto povolání. Tato nově regulovaná povolání dosud nebyla oznámena v databázi regulovaných povolání a dotčené členské státy neoznámily výsledky žádného předchozího posouzení přiměřenosti na základě rámce stanoveného ve směrnici o testu přiměřenosti. Rozhodnutí zavést novou regulaci se zdá být o to překvapivější na **Maltě**, která má podle srovnávacího přehledu situace na spotřebitelských trzích z roku 2016 nejlepší výsledky na trhu s nemovitostmi v celé EU⁴⁴.

V roce 2018 zavedla **Francie** právní předpisy na ochranu označení realitní agent.

Ačkoli **Německo** upustilo od svých plánů na zavedení regulace pro realitní agenty, zdá se, že **Rumunsko** má v úmyslu regulovat přístup k povolání.

Co se týče vzdělávání, většina zemí stále vyžaduje vzdělávání v délce přibližně dva až tři roky, které musí být případně doplněno odborným výcvikem a/nebo praxí a/nebo zkouškou. To je v kontrastu se zeměmi jako **Finsko**, **Chorvatsko**, **Itálie**, **Maďarsko** a **Malta**, které mají poměrně nízké požadavky na kvalifikaci. S výjimkou **Finska**, **Chorvatska**, **Itálie**, **Maďarska** a **Švédska** má většina zemí alternativní možnosti získání požadovaných kvalifikací.

V březnu 2020 přijal **Kypr** oběžník, který vykládá vnitrostátní právo tak, že vyžaduje, aby každá fyzická osoba spojená s realitní kanceláří byla registrovaným realitním agentem, což zřejmě doplňuje požadavek na 100% držení účasti. Na **Maltě** nová regulace omezuje právní formu, v jejímž rámci mohou realitní agenti vykonávat své povolání, na právní formu

⁴³Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

⁴⁴Srovnávací přehled situace na spotřebitelských trzích z roku 2016, který je k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/consumer_markets_scoreboard_2016_en.pdf.

občanské partnerství. To znamená, že realitní agenti nesmí založit společnost s neodborníky nebo jiným odborníkem, který není licencován jako realitní agent. **Belgie** stále požaduje, aby 60 % účasti a hlasovacích práv v profesionálních realitních společnostech drželi kvalifikovaní odborníci.

Ve **Španělsku** některé regiony, jako je Katalánsko, nadále regulují povolání prostřednictvím vyhrazení činností a ochrany profesního označení.

Vzhledem k tomu, že na **Slovensku** není povolání realitních agentů regulováno, musí odborníci z jiných členských států EU, kteří chtějí pracovat jako realitní agenti, i nadále absolvovat postup akademického uznávání svých diplomů.

Slovinsko mezitím zrušilo svůj požadavek na občanství.

Doporučení

Česko, Chorvatsko, Irsko, Kypr, Slovensko, Slovinsko a Švédsko by měly zvážit možnost otevření přístupu k činnostem, které jsou v současnosti vyhrazeny pro realitní agenty, jiným odborníkům.

Belgie, Česko, Dánsko, Francie, Irsko, Kypr, Rakousko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko by měly vyhodnotit, do jaké míry jsou nezbytné závazné požadavky na kvalifikaci s ohledem na úkoly vykonávané realitními agenti a na cíle regulace.

Finsko, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko a Švédsko by měly zvážit vytvoření alternativních způsobů přístupu k tomuto povolání.

Belgie by měla vyhodnotit potřebu omezení týkajících se držení účasti a hlasovacích práv.

Kypr a Malta by měly znovu posoudit odůvodnění požadavku, aby 100 % účasti drželi realitní agenti, a jeho přiměřenost.

Itálie by měla posoudit potřebu a přiměřenost zákazu neslučitelných činností.

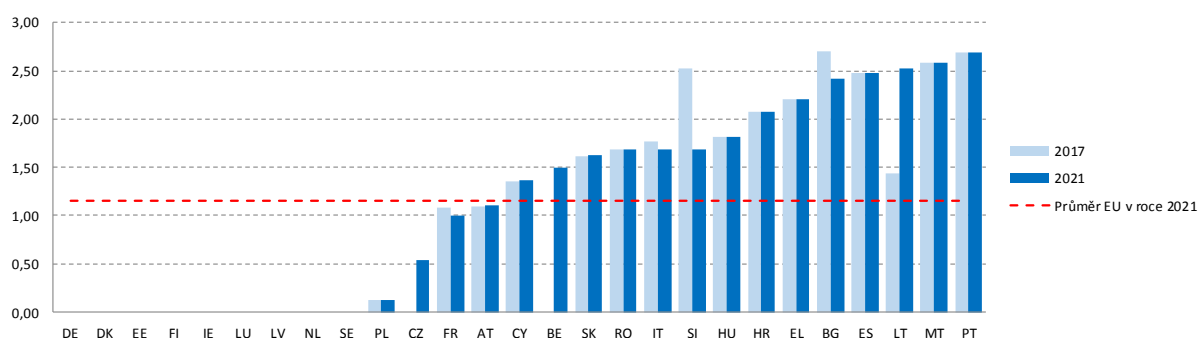
Španělsko by mělo revidovat stávající regionální předpisy, jelikož ty mohou vést k dezorientaci, pokud jde o přístup k tomuto povolání a jeho výkon, a mohou vytvářet překážky mobility.

Slovensko by mělo zrušit požadavek, aby držitelé kvalifikací z ostatních členských států EU absolvovali postup uznávání jejich akademických diplomů.

II.7 Průvodci cestovního ruchu

Povolání průvodce cestovního ruchu je stále regulováno ve dvou třetinách členských států s jasným zeměpisným zaměřením na jih a východ Evropy.

Graf č. 8. Ukazatel restriktivnosti: Průvodci cestovního ruchu⁴⁵

Zdroj: Evropská komise, 2021.

Graf č. 8 ukazuje relativní pozici členských států, pokud jde o restriktivnost přístupu k povolání průvodce cestovního ruchu a jeho výkonu, a to podle aktualizovaného ukazatele restriktivnosti. Ve srovnání s rokem 2017 byl ukazatel mírně revidován, aby lépe zachycoval rozsah činností vyhrazených průvodcům cestovního ruchu a restriktivitu jiných typů požadavků.

Ani **Belgie**, ani **Bulharsko** neuvedly toto povolání mezi regulovanými povoláními v databázi regulovaných povolání, je však zřejmé, že oba členské státy regulují toto povolání přinejmenším od roku 2016.

Doporučení z roku 2017 se zaměřila na odůvodnění a přiměřenost regulace povolání a na přezkum a posouzení rozsahu vyhrazených činností. Členské státy s různými regionálními regulacemi byly požádány, aby se podrobně zabývaly roztržitostí pravidel a zeměpisným rozsahem povolení pro průvodce cestovního ruchu. Komise nakonec vyzvala členské státy, aby přezkoumaly seznamy, které vyhrazuji právo pracovat na značném počtu turistických památek držitelům zvláštních licencí.

Komise doporučila všem členským státům, které povolání regulují, aby posoudily, zda je taková regulace vůbec nezbytná, nebo zda by méně omezující pravidla mohla dosáhnout cíle ochrany kulturního, historického, archeologického a uměleckého dědictví a jeho náležitého ocenění. Tyto úvahy, které předložily členské státy s cílem odůvodnit regulaci, uznal Evropský soudní dvůr jako naléhavé důvody obecného zájmu, které mohou ospravedlnit omezení. Přiměřenost těchto pravidel by však měla být důkladně posouzena. Členské státy by proto měly stanovit pravidla a povinnosti týkající se přístupu k povolání průvodců cestovního ruchu a jeho výkonu pouze tehdy, je-li to zjevně nezbytné k tomu, aby se zabránilo poškození kulturního bohatství členského státu.

Žádný z členských států regulujících povolání Komisi o přezkumu neinformoval a Komise bere na vědomí, že byly přijaty pouze velmi omezené reformy.

Ve **Slovinsku**, ačkoli je povolání i nadále regulováno se širokou škálou vyhrazených činností, byly požadavky na přístup zjednodušeny zrušením předběžných podmínek složení státní zkoušky.

Litva v roce 2018 změnila regulaci průvodců cestovního ruchu, avšak navzdory doporučením se požadavky na přístup k povolání zpřísnily, zejména pokud jde o rozsah vyhrazených činností. Litva nicméně zmírnila několik požadavků, například zrušením teoretické části státní zkoušky.

Chorvatsko přijalo koncem roku 2017 nový zákon o službách cestovního ruchu. Změny však neřešily žádnou z obav, které Komise vyjádřila ohledně průvodců cestovního ruchu,

⁴⁵ Ukazatel uvádí celkovou míru regulační restriktivnosti na stupnici od 0 (nejméně restriktivní) do 6 (nejrestriktivnější). Bodová hodnocení za rok 2017 byla přepočítána tak, aby zohledňovala metodické úpravy a nové informace obdržené od členských států.

a dokonce se zdá, že situaci zhoršily. Nový zákon však zrušil požadavek na prokázání „podnikatelských schopností“.

Řecko neprovedlo reformu, od roku 2017 však školy průvodců cestovního ruchu v rámci ministerstva cestovního ruchu opět poskytují dvouletý program pro získání diplomu. Zápis do těchto škol podléhá podmínkám a omezením. **Francie** rovněž zavedla velmi mírné otevíření omezení a dodatečný přístup k povolání tím, že doplnila třetí cestu k získání požadované odborné kvalifikace.

Konečně, Komise chápe, že v roce 2021 **Česko** přijalo reformu povolání průvodce cestovního ruchu, jejímž výsledkem je regulace povolání prostřednictvím ochrany profesního označení. Povolání průvodce cestovního ruchu může být vykonáváno pouze s viditelně umístěným průkazem (třídy I nebo II) vydaným na žádost ministerstvem pro místní rozvoj. K získání průkazu II. třídy je vyžadována odborná kvalifikace.

Bulharsko, Malta, Rakousko a Slovinsko vyhrazují širokou škálu činností držitelům zvláštních odborných kvalifikací. To zahrnuje práci jako průvodce pro předvedení a vysvětlení sociální a politické situace země ve vnitrostátním a mezinárodním kontextu, někdy dokonce jako průvodce sportovními a společenskými akcemi a doprovod turistů z letiště do hotelu. Tato omezení výrazně brání přístupu k daným činnostem a musí být omezena na to, co je nezbytně nutné pro ochranu obecného zájmu.

Bulharsko přezkoumalo regulaci povolání v roce 2019, ale rozsah vyhrazených činností zůstal nezměněn. Ve **Slovinsku** změny zákona neovlivnily pravidla týkající se rozsahu omezení. V **Rakousku** a na **Maltě** nebyly přijaty žádné změny.

V **Chorvatsku, Itálii a Španělsku** je povolání regulováno na regionální úrovni, což může vést k tomu, že odborníci budou muset získat různé kvalifikace a povolení v rámci jednoho členského státu, pokud chtějí poskytovat služby ve více než jednom regionu. Tyto rozdíly ztěžují přístup k povolání a jeho výkon⁴⁶ a mohou vyvolávat otázky slučitelnosti s právem EU, zejména s čl. 10 odst. 4 směrnice o službách (2006/123/ES) a čl. 7 odst. 2a směrnice o odborných kvalifikacích (2005/36/ES).

V návaznosti na řízení o nesplnění povinnosti zahájené Komisí **Chorvatsko** oznámilo, že nahradí 21 odborných zkoušek specifických pro jednotlivé župy jednou centrální zkouškou. **Španělsko** a **Itálie** Komisi neinformovaly o žádných reformách nebo objasněních stávajícího systému, pokud jde o několik různých stávajících regulací.

V roce 2016 zavedla **Belgie** ochranu profesního označení pro různé typy průvodců cestovního ruchu ve valonském regionu. Ačkoli je platnost těchto profesních označení omezena na daný region, neplánuje se žádný zvláštní režim vzájemného uznávání pro průvodce cestovního ruchu z dalších dvou regionů vzhledem k tomu, že Brusel a vlámský region nepovažují za nutné povolání regulovat.

Ve **Slovinsku** mohou obce i nadále stanovit podmínky pro přístup k povolání v dané turistické oblasti a poskytnout ochranu profesního označení těm, kdo tyto podmínky splňují. Vzhledem k tomu, že činnosti vyhrazené průvodcům cestovního ruchu jsou stanoveny na úrovni obcí, mohly by se tyto vyhrazené činnosti v rámci celé země značně lišit.

Francie a **Chorvatsko** vedou seznamy míst, kde je práce průvodce vyhrazena držitelům zvláštních kvalifikací. To může vést k roztržiténosti trhu a ukládat značnou zátěž poskytovatelům služeb z jiných členských států, kteří doprovázejí turisty v různých částech

⁴⁶Viz rovněž pracovní dokument útvarů Komise „Výsledky kontroly užítkovosti vnitřního trhu pro služby“ (SWD(2012) 147) připojený ke sdělení Komise o provádění směrnice o službách (COM(2012) 261).

země a neomezují poskytování služeb na určité místo. Takové seznamy, zejména pokud zahrnují značný počet památek, vytvářejí neopodstatněná omezení, pokud důvody pro zařazení určité lokality nebyly řádně posouzeny.

Zatímco **Francie** povoluje v určitém počtu historických památek pracovat pouze kvalifikovaným průvodcům cestovního ruchu, zákon v **Chorvatsku** obsahuje dlouhý seznam chráněných lokalit a míst (které zahrnují většinu chorvatských turistických atrakcí), pro něž jsou průvodci cestovního ruchu povinni složit jednu nebo více samostatných zkoušek. To znamená, že průvodce cestovního ruchu, který chce pracovat na chráněných lokalitách v celém Chorvatsku, by musel složit až 21 samostatných zkoušek specifických pro jednotlivé župy, které jsou většinou organizovány odděleně pro každou župu a požadují, aby uchazeč zaplatil poplatek za zkoušku. **Malta** používá podobný seznam chráněných lokalit.

V návaznosti na řízení o nesplnění povinnosti zahájené Komisí **Chorvatsko** oznámilo, že výrazně sníží počet lokalit, které jsou na seznamu chráněných lokalit, jež v současnosti pokrývají většinu hlavních turistických atrakcí.

V roce 2017 zrušila **Itálie** rozhodnutím vydaným správním soudem seznam z roku 2015, který vyhradil značný počet památek držitelům zvláštních licencí.

Doporučení

Všechny členské státy, které regulují toto povolání, by měly zvážit odůvodnění a přiměřenost jeho regulace.

Bulharsko, Malta, Rakousko a Slovinsko by měly zvážit zavedení přesnějšího vymezení vyhrazených činností vzhledem k velmi širokému či nevymezenému rozsahu vyhrazených činností.

Chorvatsko, Itálie a Slovinsko by měly vyjasnit regulační rámec, který upravuje činnost průvodců cestovního ruchu, a to vzhledem k rozdílným regionálním regulacím, které (jak se zdá) brání v přístupu na trh a jež se nepříznivě dotýkají vnitrostátních poskytovatelů služeb a v některých případech i poskytovatelů dočasných služeb.

Chorvatsko a Malta by měly přezkoumat seznam míst, kde mohou působit pouze držitelé zvláštních kvalifikací a posoudit přiměřenost každého takového vyhrazení.

Španělsko by mělo: i) přezkoumat přístup k činnosti průvodců cestovního ruchu, který se v současnosti v jednotlivých autonomních regionech liší, což omezuje přístup k povolání a jeho výkon u usazených poskytovatelů služeb i poskytovatelů dočasných služeb; ii) zajistit celostátní platnost povolení.

III. Návazná opatření

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že navzdory konkrétním pokynům, které Komise poskytla v doporučeních k reformám z roku 2017, nedosáhly členské státy velkého pokroku, pokud jde o přehodnocení a odstranění neodůvodněné nebo nepřiměřené regulace povolání. Toto sdělení má za cíl podpořit a posílit vnitrostátní úsilí o účelnost právních předpisů a doplňuje další iniciativy EU, jako je aktualizovaná nová průmyslová strategie 2020, tím, že určuje specifické oblasti s poměrně vysokou úrovní regulace a poukazuje na konkrétní možnosti zvýšení konkurenceschopnosti jednotného trhu služeb.

Komise hodlá v návaznosti na tato doporučení bedlivě sledovat opatření členských států v této oblasti a pokračovat ve stálém dialogu se zúčastněnými stranami, zejména prostřednictvím svých odborných skupin. Dialog s členskými státy bude rovněž opakovaně zaměřen na pokrok

v reformách nebo jeho absenci v rámci evropského semestru a Nástroje pro oživení a odolnost. Pokud jsou vnitrostátní pravidla v jasném rozporu s právem EU, Komise spolupracuje s dotčenými členskými státy a v případě potřeby zahájí opatření v oblasti prosazování práva. Komise má v úmyslu pokračovat v aktualizaci doporučení k reformám v případě potřeby. Bude rovněž prozkoumána možnost vypracování dalších ukazatelů a rozšíření oblasti působnosti na další hospodářsky významná povolání.

Doporučení a na ně navazující opatření doplňují opatření oznámená v aktualizované nové průmyslové strategii 2020⁴⁷. Tato opatření by se mohla týkat podobných hospodářských oblastí a usnadní prostupnost jednotného trhu, mimo jiné prozkoumáním nových přístupů, které budou vypracovány v dialogu s členskými státy a zúčastněnými stranami, zejména posouzením výhod harmonizovaných norem v oblasti služeb, kde by mohly přinést přidanou hodnotu⁴⁸.

⁴⁷ COM(2021) 350.

⁴⁸ Tyto iniciativy by se mohly týkat i jiných odvětví služeb, než jsou ta, která jsou předmětem tohoto sdělení, a to v závislosti na výsledcích průzkumného hodnocení, které bude provedeno.